

TAL HÅLLET VID DE 81 KOMMUNISTISKA PARTIERNAS OCH ARBETARPARTIERNAS MÖTE I MOSKVA¹

16 november 1960

Kära kamrater!

Detta möte med de kommunistiska partierna och arbetarpartierna är av historisk betydelse för den internationella kommunistiska rörelsen, ty den gör en detaljerad analys av det internationella politiska läget, gör upp en balansräkning över de framgångar och misstag det fastställts att vi gjort på vår väg och hjälper oss att klarare se den linje vi bör följa framgent för att nå nya framgångar för socialismen, kommunismen och freden.

Förekomsten av det socialistiska lägret med Sovjetunionen i spetsen är redan ett faktum i världen. Den kommunistiska rörelsen har i allmänhet utökats, stärkts och härdats. De kommunistiska partierna och arbetarpartierna har världen över blivit en kolossal kraft som leder mänskligheten framåt mot socialism och fred.

Som förslaget till uttalande understryker är vårt socialistiska läger mycket starkare än imperialisternas. Socialismen reser sig högre och starkare för var dag men imperialismen blir svagare och går tillbaka. Vi bör använda alla våra medel och anstränga oss till det yttersta för att påskynda denna process. Detta kommer att lyckas om vi troget och utan vacklan håller fast vid marxismen-leninismen och tillämpar den riktigt. I annat fall kommer vi att fördröja processen, ty vi har att göra med hänsynslös fiende — imperialismen med

¹Mötet med de 81 kommunistiska partierna och arbetarpartierna hölls i Moskva mellan 11 november och 1 december 1960. Det hölls i ett ytterst komplicerat läge inom den internationella kommunistiska rörelsen, vilket uppstått till följd av den moderna revisionismens spridning och den antimarxistiska splittringsverksamhet som bedrevs av den sovjetiska ledningen med Chrusjtjov i spetsen.

AAP:s delegation leddes av kamrat Enver Hoxha.

USA-imperialismen i spetsen, som vi måste besegra och krossa.

Vi vill ha fred, men imperialismen vill inte ha fred och förbereder ett tredje världskrig. Vi måste kämpa av alla våra krafter för att förhindra ett världskrig och vinna en rättvis och demokratisk fred i världen. Detta kommer att uppnås när imperialismen har tvingats att avrusta. Imperialismen kommer inte att avrusta frivilligt. Att tro något sådant är bara att lura sig själv och andra. Därför skall vi mot imperialismen ställa det socialistiska lägrets väldiga ekonomiska, militära, moraliska, politiska och ideologiska styrka, såväl som den förenade styrkan hos folken i hela världen. Vi skall med alla medel sabotera det krig som imperialisterna förbereder.

Albanska arbetets parti har aldrig hemlighållit och kommer aldrig att införa sitt folk hemlighålla detta läge och imperialismens hot mot den fredsälskande mänskligheten. Vi kan försäkra er att det albanska folket, som avskyr krig, inte har skrämts genom sitt partis riktiga handlingssätt. Det albanska folket har varken blivit pessimistiskt eller sackat efter vad det socialistiska uppbygget beträffar. Albanien folk har en klar vision av sin framtid och har gripit sig an arbetet med full tillförsikt under ständig vaksamhet, med hackan i den ena handen och geväret i den andra.

Vi anser att den USA-ledda imperialismen bör skoningslöst avslöjas politiskt och ideologiskt. Vi bör aldrig tillåta oss smicker, skönmålning eller vekhet vad imperialismen beträffar. Inga principiella eftergifter bör göras åt imperialismen. Taktik och kompromisser som är tillåtliga från vår sida skall vara till fördel för vår sak, inte fiendens.

Inför en hänsynslös fiende ligger garantin för vår saks seger i en fullständig enighet som vi kan trygga genom att eliminera de djupgående ideologiska meningsskiljaktigheter som har visat sig, och genom att bygga denna enighet på marxist-leninistisk grund, på jämlikhet, broderskap, en kamratlig anda och proletär internationalism. Vårt partis uppfattning är inte blott att vi inte bör ha någon ideologisk splittring utan att vi bör inta en enad politisk ståndpunkt i alla frågor.

Vår taktik och strategi mot fienden bör utarbetas av alla våra partier och grundas på marxist-leninistiska principer, på riktiga politiska typiska kännetecken som överensstämmer med de konkreta föreliggande omständigheterna ...

All världens folk strävar efter och kämpar för frihet, oberoende, suveränitet, social rättvisa, kultur och fred. Dessa folkens heliga strävanden har trampats och trampas alltjämt under fotterna av kapitalisterna, feodalherrarna och imperialisterna. Det är sålunda naturligt att den kamp som folken för mot kapitalister, feodalherrar och imperialister bedrivs med stor skärpa. Det är också naturligt för världens folk att söka bundsförvanter i den kamp för livet som de för mot sina bödlar ...

Därför är det socialistiska lägret inte ensamt i kampen mot det imperialistiska lägret för fred, nedrustning och sociala framsteg i världen, utan står i intimt förbund med alla framstegsvänliga människor i världen, medan imperialisterna står isolerade mot det socialistiska lägret.

Vi lever i en tid då vi bevittnar kolonialismens totala förintelse, utplånandet av denna pest som utrotat hela folk från jordens yta. Nya stater uppstår i Afrika och Asien. Stater där kapitalet, piskan och geväret härskade oinskränkt, kastar av sig träldomens ok, och folken tar sitt öde i egna händer. Detta har uppnåtts och uppnås alltjämt tack vare dessa folks kamp och det moraliska stödet från Sovjetunionen, Folkets Kina och de andra länderna i det socialistiska lägret.

Förrädare mot marxismen-leninismen, imperialistagenter och intrigmakare som Josif Broz Tito, försöker på tusen och åter tusen sätt, genom att koka ihop djävulska planer att förleda folken och de nya staterna, skilja dem från deras naturliga bundsförvanter och spänna USA-imperialismens sele på dem. Vi bör göra allt vi förmår för att omintetgöra dessa imperialistlakejers planer.

Vi bevittnar imperialismens sönderfall, dess upplösning och dess sista dödsryckningar. Vi lever och kämpar under den epok som kännetecknas av den oundvikliga övergången från kapitalism till socialism. Alla Karl Marx' och Vladimir Iljij

Lenins lysande läror, läror som aldrig blivit föråldrade även om revisionisterna hävdar motsatsen, bekräftas av praktiken.

Världs imperialismen tillfogas hårda slag som klart visar att den inte längre är i sin ”guldålder”, då den stiftade lag hur och när den ville. Initiativet har tvärt emot dess egen önskan gått den ur händerna. Initiativet frånrycktes den inte genom blott ord och diskussioner utan efter en lång process av blodiga strider och revolutioner som kapitalismen själv påtvang proletariatet, och genom styrkan hos folken som reste sig för att krossa hungerns och eländets värld, slaveriets värld. Denna ärorika sida i historien slogs upp av den stora socialistiska Oktoberrevolutionen, av det stora Sovjetunionen och den store Lenin.

Även nu när den USA-ledda världs imperialismen ser sin domedag randas, när den har fått så starka och beslutsamma motståndare som det socialistiska lägret och dess stora förbund med världens folk, mönstrar, organiserar och beväpnar den sina stormtrupper. Den förbereder krig. Den som inte ser detta är blind. Den som ser det, men döljer det, är en förrådare i imperialismens tjänst.

Albanska arbetets parti anser att det inte finns någon anledning till pessimism, trots de stora svårigheterna vi möter på vår väg att upprätta fred i världen, få till stånd nedrustning och lösa de övriga internationella problemen. Endast våra fiender, som håller på att förlora, är och bör vara pessimistiska. Vi har segrat, vi segrar och kommer framgent att segra. Det är därför vi är förvissade om att våra ansträngningar kommer att krönas med framgång.

Men vi tror att överdriven, orealistisk optimism inte bara är dålig utan också skadlig. Den som förnekar, nedvärderar och inte har tilltro till vår stora ekonomiska, politiska, militära och moraliska styrka är defaitist och förtjänar inte att kallas kommunist. Å andra sidan, den som rusig av vår samlade styrka bortser från motståndarnas och tror att fienden har gett upp allt hopp, blivit helt ofarlig och är helt utlämnad till vår nåd, han är inte realist. Han lurar och sover ner mänskligheten inför alla dessa komplicerade och mycket

farliga situationer. Situationer som kräver mycket stor vaksamhet av oss alla, en ökning av massornas revolutionära offensiv och inte tvärtom dess försvagning, splittring, sönderfall och dämpning. ”Vattendrag sover, men inte fienden”, är ett klokt ordspråk hos vårt folk, som genomgått många lidanden.

Låt oss se fakta rakt i ögonen. Världsimperialismen, ledd av sin mest aggressiva del, USA-imperialismen, ställer om sin ekonomi för att förbereda krig. Den väpnar sig till tänderna. USA-imperialismen återupprustar Bonns Tyskland, Japan och alla sina bundsförvanter och satelliter med alla slags vapen. Den har upprättat och finslipat aggressiva militära organisationer. Den har upprättat och fortsätter att upprätta militärbaser överallt runt det socialistiska lägret. Den bygger upp lager av kärnvapen och vägrar att avrusta, vägrar att sluta med kärnvapenproven och är febrilt sysselsatt med att uppfinna nya massförintelsevapen. Varför gör den allt detta? För att gå på bröllopsfest? Nej, för att gå i krig mot oss, för att göra sig av med socialismen och kommunismen och för att förslava folken.

Albanska arbetets parti anser att om vi säger eller tänker något annat, bedrar vi oss själva och andra. Vi skulle inte kallas kommunister om vi vore rädda för livets växlingar. Vi kommunister avskyr krig. Vi kommunister kommer att kämpa in i det sista för att krossa USA-imperialismens djävulska krigsplaner. Men om de utlöser ett krig skall vi tilldela dem ett dödligt slag som kommer att sopa bort imperialismen från jordens yta en gång för alla.

Inför hotet om kärnvapenkrig från den USA-ledda världsimperialismen bör vi vara fullt beredda, ekonomiskt, politiskt och moraliskt såväl som militärt, att ta itu med varje eventualitet.

Vi bör hindra ett världskrig, det är inte absolut oundvikligt. Men ingen kommer någonsin att förlåta oss, om vi lever i drömmarnas värld och låter fienden ta oss på sängen, ty det har aldrig inträffat att man kan lita på fienden — då skulle han ju inte kallas fiende. Fienden är och förblir en fiende

och en svekfull sådan. Den som litar på fienden kommer förr eller senare att gå under...

Det socialistiska lägrets fredliga politik har övat stort inflytande när det gäller att avslöja imperialismens aggressiva avsikter, mobilisera folket mot krigshetsarna och befordra dess ärorika kamp mot de imperialistiska förtryckarna och deras verktyg...

Men, trots allt detta, har många av dagens konkreta problem, såsom nedrustningsförslagen, toppkonferenser osv, inte lösts ännu och deras lösning saboteras systematiskt av USA-imperialisterna.

Vilka slutsatser bör vi dra av allt detta? Albanska arbetets parti anser att imperialismen, och först och främst USA-imperialismen, inte har bytt skinn, färg eller natur. Den är aggressiv och kommer att förbli aggressiv så länge den har en enda tand kvar i sina käftar. Och eftersom den är aggressiv till sin natur, kan den komma att störta världen i krig. Därför, som vi betonade på redaktionskommitténs möte, håller vi fast vid att det bör göras klart för alla folk att det inte finns någon absolut garanti mot världskrig förrän socialismen har segrat i hela världen eller åtminstone i de flesta länder. USA-imperialisterna gör ingen hemlighet av sin vägran att nedrusta. De ökar sina rustningar och förbereder sig för kriget och därför måste vi vara på vår vakt.

Vi bör inte göra några principiella eftergifter till fienden, vi bör inte hysa några illusioner om imperialismen, ty trots våra goda avsikter, kommer vi då bara att göra saker och ting oändligt mycket värre. Förutom att upprusta och förbereda krig mot oss, bedriver fienden en ohämmad propaganda för att förgifta andan och förlama sinnena hos folken. De ger ut miljoner dollar på att rekrytera agenter och spioner, på att organisera spionage, undermineringsverksamhet och våldsdåd i våra länder. USA-imperialismen har gett och ger miljarder dollar till sina lojala agenter, det förrådiska Tito-bandet. Allt detta gör den i avsikt att försvaga vår inre front, splittra oss och försvaga och desorganisera våra basområden.

Mycket talas om den fredliga samexistensen, en del går

t. o. m. så långt att de påstår sådana orimligheter som att Folkets Kina och Albanien skulle motsätta sig fredlig samexistens. Helt uppenbart bör sådana skadliga och felaktiga uppfattningar tillbakavisas en gång för alla. Det kan inte finnas någon socialistisk stat, det kan inte finnas någon kommunist som är mot fredlig samexistens, som är en krigshetsare. Den store Lenin var den förste som förfäktade principen om fredlig samexistens mellan stater med olika samhällssystem som en objektiv nödvändighet så länge socialistiska och kapitalistiska stater existerar sida vid sida i världen. Vårt Arbetets parti, som troget håller fast vid denna Lenins stora princip, har alltid hävdad och hävdar fortfarande att den fredliga samexistensens politik motsvarar alla folks livsintressen och syftet att ytterligare befästa socialismens ställningar. Därför utgör denna Lenins princip grunden för hela den utrikespolitik som vårt folks stat bedriver.

Fredlig samexistens mellan två motsatta system innebär inte, som de moderna revisionisterna hävdar, att vi bör ge upp klasskampen. Tvärtom måste klasskampen fortsätta; den politiska och ideologiska kampen mot imperialismen och mot den borgerliga och revisionistiska ideologin bör skärpas än mer. I vår ihärdiga kamp för att upprätta en leninistisk fredlig samexistens utan några principiella eftergifter till imperialismen bör vi utveckla klasskampen i de kapitalistiska länderna såväl som de nationella befrielseströrelserna bland folken i de koloniala och förtryckta länderna.

Enligt vår mening, bör de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i de kapitalistiska länderna sträva efter att få till stånd fredlig samexistens mellan sina alltjämt kapitalistiska länder och våra socialistiska länder... Men deras uppgift slutar inte där. I dessa länder är det nödvändigt att underblåsa, intensifiera och befördra klasskampen. De arbetande massorna, ledda av sitt lands proletariat med kommunistpartiet i spetsen och i förbund med hela världens proletariat, bör göra livet outhärdligt för imperialismen, krossa dess krigspotential och ekonomiska styrka, rycka den ekonomiska och politiska makten ur dess händer och fortsätta

fram till den gamla maktens störtande och till upprättande av folkets nya makt. Kommer de att göra detta genom våld eller på den fredliga parlamentariska vägen?

Denna fråga har varit klar och det var inte nödvändigt av kamrat Chrusjtjov att skapa förvirring i den på 20:e partikongressen och att göra det på ett sådant sätt att det behagade opportunisterna. Varför var det nödvändigt att göra så många parodier på Lenins klara teser och den socialistiska Oktoberrevolutionens lärdomar? Albanska arbetets parti är helt klart över och frångår inte Lenins läror i denna fråga. Än så länge har inget folk, inget proletariat och inget kommunistiskt parti eller arbetarparti tagit makten utan blodsutgjutelse och våld.

Det är felaktigt att som en del kamrater göra anspråk på att ha gripit makten utan blodsutgjutelse, ty de glömmar att den ärorika Sovjetarmén utgjöt strömmar av blod för dem under andra världskriget.

Vårt parti anser att vi i detta avseende bör vara förberedda och väl förberedda på båda möjligheterna, men speciellt på att gripa makten med våld, ty om vi är väl förberedda på denna möjlighet, är det större chans att den andra möjligheten inträffar. Bourgeoisin kan låta dig prata men sen ger den dig ett fascistiskt slag i skallen och krossar dig, eftersom du inte har utbildat de kadrer som är nödvändiga för att gå till angrepp och inte heller bedrivit illegalt arbete, inte förberett någon plats där du kan få skydd och ändå fortsätta arbetet och inte heller skaffat medel att föra kampen med. Denna tragiska eventualitet bör vi förebygga.

Albanska arbetets parti är och kommer att vara för fred och fredlig samexistens och kommer att kämpa för den på det marxist-leninistiska sättet, som Lenin lärde oss och på grundval av Moskvadeklarationen. Partiet har strävat, strävat och kommer att sträva aktivt efter allmän avrustning. Vid inget tillfälle och inte ens för ett ögonblick kommer Albanska arbetets parti att sluta bedriva en politisk och ideologisk kamp mot imperialisternas och kapitalisternas verksamhet eller mot den borgerliga ideologin. Det kommer inte att

upphöra att föra en bitter, oavbruten och kompromisslös kamp mot den moderna revisionismen, speciellt mot den jugoslaviska Titorevisionismen. Det kanske finns kamrater som förebrår oss albaner och menar att vi är envisa, hetlevrade, sekteristiska, dogmatiska och jag vet inte vad, men vi avvisar alla dessa falska anklagelser och säger till dem att vi inte viker från dessa ståndpunkter, ty det är marxist-leninistiska ståndpunkter.

De säger att vi är för krig och mot samexistens. Kamrat Kozlov har till och med gett oss albaner dessa alternativ: antingen samexistens, så som han uppfattar den, eller en atombomb från imperialisterna som gör Albanien till en askhög som inte kommer att lämna en enda alban kvar i livet. Hittills har ingen representant för USA-imperialismen kommit med ett sådant kärnvapenhot mot det albanska folket. Men nu får vi höra det, från en medlem i SUKP:s CK:s presidium, och mot vem? Mot ett litet hjältemodigt land, mot ett folk som genom århundraden har kämpat mot vilda och oräkneliga fiender och aldrig böjt knä. Mot ett litet land och ett folk som kämpat med aldrig tidigare skådad heroism mot hitleristerna och de italienska fascisterna, mot ett parti som lojalt, ståndaktigt och in i det sista håller fast vid marxism-leninismen. Men kamrat Frol Kozlov, du har tagit fel på adressen, du kan inte skrämma oss att ge efter för era felkalkylerade önskemål, och vi kommer aldrig att förblanda er med Lenins ärorika parti — ni som bär er så illa och skamlöst åt mot det albanska folket och Albanska arbetets parti. Albanska arbetets parti kommer att arbeta för och stödja alla de riktiga och fredsbefrämjande förslagen från Sovjetunionen och det socialistiska lägrets övriga länder, såväl som förslagen från övriga fredsälskande länder.

Albanska arbetets parti kommer att göra allt det förmår, använda alla sina rättigheter och uppfylla alla sina plikter för att stärka det socialistiska lägrets enighet, en marxist-leninistisk enighet. Det vore orimligt att tänka sig att det lilla socialistiska Albanien skulle avskilja sig och leva vid sidan av det socialistiska lägret och våra socialistiska folks brödra-

skap. Albanien har inte någon att tacka för att det är med i det socialistiska lägret; det albanska folket självt och Albanska arbetets parti har placerat sig där genom sitt blod och sin svett, genom sitt arbete, genom sina offer och det styrelseskick det upprättat och genom att följa en marxist-leninistisk linje. Men ingen skall inbilla sig att Albanien bara för att det är ett litet land, bara för att Albanska arbetets parti är ett litet parti, skall rätta sig efter någon annan, när de är övertygat om att denne någon har fel.

Som jag tidigare sade, anser Albanska arbetets parti att vårt socialistiska läger, som har ett enda gemensamt mål och som leds av marxismen-leninismen, också bör ha sin egen strategi och sin egen taktik och att de bör utarbetas gemensamt av våra partier och stater i det socialistiska lägret. Inom vårt läger har vi satt upp vissa former för arbetets organisering men sanningen att säga har dessa förblivit tämligen formella, eller för att uttrycka det bättre, de fungerar inte på ett kollektivt sätt. Ta t. ex. Warszawapakten och Rådet för ömsesidig ekonomisk hjälp¹. Låt mig göra saken helt klar. Detta är inte en fråga om huruvida även vi skall bli rådfrågade eller inte. Naturligtvis nekar oss ingen rätten att rådfrågas, men vi borde ha möten för överläggningar. Vi tar upp detta problem i princip och säger att dessa organisationsformer bör fungera regelbundet, att problemen bör tas upp till diskussion, beslut fattas och beslutens genomförande kontrolleras.

Utvecklandet och det ytterligare stärkandet av våra socialistiska länders ekonomier har varit och är alltid en av våra partiernas och regeringarnas främsta uppgifter och utgör en av de avgörande faktorerna för det socialistiska lägrets oövervinneliga styrka.

Uppbyggandet av socialismen och kommunismen går fram-

¹COMECON, upprättades i januari 1949. I slutet av februari samma år inträdde Folkrepubliken Albanien som medlem. I och med att Chrusjtjovs revisionistiska grupp kom till makten i Sovjetunionen, urartade också COMECON från ett organ för ömsesidigt bistånd till ett verktyg för denna grupps socialimperialistiska syften.

åt i rask takt i våra länder. Detta beror på våra folks stora ansträngningar och den ömsesidiga hjälp de ger varandra.

Än så länge har Folkrepubliken Albanien inte gett ekonomisk hjälp till någon. För det första därför att vi är fattiga och för det andra därför att ingen behöver vår ekonomiska hjälp. Men inom rimliga gränser har vi gjort och gör allt i vår makt för att genom vår export i viss mån hjälpa länder som är våra vänner och bröder. Vi har fått hjälp av våra vänner, i första hand Sovjetunionen ...

Albanska arbetets parti och Folkrepubliken Albanien s regering har använt denna hjälp från Sovjetunionen och de andra folkdemokratierna på bästa sätt till vårt folks fromma. Vårt folk är för alltid tacksamt mot sovjetfolket och mot folken i folkdemokratierna för denna hjälp. Vi har betraktat, betraktar och kommer att betrakta denna hjälp, inte som välgörenhet, utan som broderlig, internationalistisk hjälp.

För vårt folk som har upplevt den yttersta fattigdom, som har kämpat med hjältemod, som har mördats och fått sina hem nedbrända, var det en plikt att ta i anspråk sina större och ekonomiskt bättre ställda vänners och bröders hjälp. Och det var och är fortfarande deras vänners internationalistiska plikt att ge denna hjälp. Därför är det nödvändigt att avvisa varje illvillig och antimarxistisk uppfattning någon kan hysa om naturen och avsikten med denna hjälp. Ekonomiska påtryckningar på Albanska arbetets parti, på den albanska regeringen och på vårt folk kommer för alltid att vara fruktslösa.

Jag vill här föreslå en ökning av hjälpen från de ekonomiskt starkare till de ekonomiskt svagare länderna, såsom vårt land. Det albanska folket har inte på något vis för avsikt att sitta med korslagda armar och öppna munnar och bli matade av andra. Det är inte dess vana. Inte heller väntar vårt folk att levnadsstandarden i vårt land på en gång skall höjas till den nivå den har i många andra folkdemokratier, men vårt land bör få större hjälp för att ytterligare utveckla sina produktivkrafter. Vi menar att ekonomiskt starkare länder i det socialistiska lägret bör ge krediter också till neutrala kapitalistiska länder och till folk som nyligen

befriats från kolonialismen, förutsatt att ledarna för dessa kapitalistiska länder är mot imperialismen, stöder det socialistiska lägrets fredliga politik och inte hindrar eller motsätter sig de revolutionära krafternas rättmätiga kamp. Men först och främst bör man noggrannare se till och uppfylla det socialistiska lägrets behov. Naturligtvis behöver Indien järn och stål, men det socialistiska Albanien behövs därav är större och mer trängande. Egypten behöver bevakningsanläggningar och elkraft, men det socialistiska Albanien behövs därav är större och mer akut.

I många politiska frågor av första rangens betydelse, har det socialistiska lägre haft och har en enhetlig uppfattning. Men eftersom kollektiv rådgivning inte skett regelbundet, har det vid flera tillfällen konstaterats att stater från vårt socialistiska läger tagit politiska initiativ (inte för att vi i princip är emot att det tas initiativ) som mycket ofta berör också andra stater i det socialistiska lägre. En del av dessa initiativ är inte riktiga, speciellt inte när de bort tas kollektivt av Warszawapaktens medlemmar.

Ett initiativ av detta slag är det som den bulgariska regeringen tog, när den utan minsta hänsyn till Albanien informerade den grekiska regeringen att Balkans folkdemokratier går med på att avrusta om den grekiska regeringen är beredd att göra detsamma. Ur vår synpunkt var detta ett felaktigt initiativ, ty även om den grekiska regeringen gått med på detta, skulle den albanska regeringen inte göra det. Albanien är överens med det sovjetiska förslaget som Nikita Chrusjtjov lade fram i maj 1959,¹ men inte med det bulgariska förslaget, som syftar till att avrusta Balkan och lämna Italien oberört. Eller har de bulgariska kamraterna glömt att det borgerliga och fascistiska Italien har anfallit Albanien flera gånger under detta århundrade?

Kan å andra sidan de bulgariska kamraterna tillåtas att, utan på minsta vis rådgöra med den albanska regeringen som de är förbundna med genom en försvarspakt, föreslå den grekiska regeringen ett avtal om vänskap och icke-aggression vid en tid då Grekland upprätthåller krigstillstånd

gentemot Albanien och gör territoriella anspråk på vårt land? Vi tycker det är farligt att sådana åtgärder vidtas ensidigt.

På grundval av vår viktiga och berättigade opposition häremot kanske de bulgariska kamraterna nu kommit till den slutsatsen att vi albaner inte riktigt förstår oss på samexistensen, att vi vill krig osv. Dessa uppfattningar är felaktiga.

Liknande manifestationer utåt har också de polska kamraterna gjort i FN, där kamrat Gomulka i FN:s generalförsamling på eget bevåg lagt fram ett förslag om att bevara status quo beträffande stationeringen av militära styrkor i världen. Konkret sade han att inga fler baser skall byggas men att de som finns skall bestå, att inga fler robotar skall installeras men att de som finns skall vara kvar, att de stater som är i besittning av atombombens hemlighet skall behålla den och inte ge den till andra stater. Enligt vår mening står ett sådant förslag i motsättning till vårt lägers intressen. Inga fler robotar skall installeras — men av vem och var? Alla NATO-allierade, inklusive Italien, Väst-Tyskland och Grekland har utrustats med robotar. Atombombens hemlighet skall inte ges till vem? Storbritannien, Frankrike och Väst-Tyskland har den. Det är uppenbart att ett förslag med detta innehåll kommer att tvinga oss, de folkdemokratiska länderna, att inte installera robotar och tvinga varje land i det socialistiska lägret utom Sovjetunionen att avstå från atombomben.

Vi ställer frågan, varför skall inte det kommunistiska Kina ha atombomben? Vi anser att Kina bör ha den. När Kina har bomben och robotar, då skall vi se vad USA-imperialisterna säger, då skall vi se om de fortsätter att neka Kina dess rättigheter på den internationella arenan, då skall vi se om USA-imperialisterna vågar skramla med sina vapen som de gör nu.

¹Genom detta förslag och de noter som sovjetregeringen den 25 maj 1959 sände till rregeringarna i Albanien, Bulgarien, Rumänien, Jugoslavien, Turkiet, Grekland, Italien, Frankrike, Storbritannien och USA, sökte den skapa en zon fri från kärnvapen och robotar på Balkan och i området vid Adriatiska havet.

Någon kanske ställer frågan: Kommer Kina att vinna sin rätt mot USA genom att inneha och använda bomben? Nej, Kina kommer aldrig att använda detta vapen med mindre vi anfalls av dem som har aggression och krig i blodet. Om inte Sovjetunionen hade bomben, skulle imperialisterna använda helt andra tongångar mot oss. Vi kommer aldrig att anfalla med atomvapnet, vi är emot krig, vi är redo att förstöra bomben, men vi måste behålla den för försvarsändamål. ”Fruktan är vingårdens bästa vakt” är ett av vårt folks ordspråk. Imperialisterna bör vara rädda för oss, mycket rädda för den delen.

Genom att hålla sig till marxismen-leninismen och Deklarationen och fredsmanifestet från Moskvamötet har Albanska arbetets parti följt en riktig marxist-leninistisk linje vad beträffar den internationella politiken och det socialistiska uppbyggets viktiga problem. I utrikesförbindelserna har vårt partis linje stått i överensstämmelse med det socialistiska lägets politik ...

Albanska arbetets parti och vårt lilla folk har alltid upptagits av tidens stora frågor. Vår folkrepublik har varit och är geografiskt omringad av kapitaliststater och de jugoslaviska revisionisterna. Vi har tvingats iaktta hög vaksamhet och ta i anspråk folk och avsevärda summor för att försvara våra gränser och för att försvara vårt lands frihet och suveränitet mot de oräkneliga angreppen från imperialisterna, deras satelliter och lakejer.

Vi är ett litet land och ett litet folk som har fått lida ovanligt mycket men som också har kämpat mycket hårt. Vi står inte i skuld till någon för den frihet vi har idag, ty vi har vunnit den med vårt eget blod. Vi är ständigt, dag och natt, medvetna om våra imperialistiska fiender, om deras manövrer mot det socialistiska läget och speciellt mot vårt land. Därför har vi aldrig hyst och kommer aldrig någonsin att hysa några illusioner om att de kan ändra sin natur och sina avsikter gentemot folken, vårt läger och mot det socialistiska Albanien i synnerhet...

USA-imperialisterna och de brittiska imperialisterna har anklagat oss albaner för att vara "vildsinta och krigiska". Detta är förstäeligt eftersom det albanska folket har riktat hårda slag mot deras upprepade försök att lägga träldomens ok på oss. Vi har förintat de agenter som konspirerat mot Albanska arbetets parti och vårt folkdemokratiska styre ...

Vi tror inte att vi behöver bevisa vid detta möte att krig är främmande för de socialistiska länderna och för våra marxist-leninistiska partier. Men frågan kvarstår: Varför anklagar imperialisterna och deras agenter Kina och Albanien för att vara "krigiska" och, som de säger, motståndare till fredlig samexistens?

Låt oss ta frågan om Albanien. Mot vem och varför skulle Albanien starta krig? Det skulle vara löjligt att ödsla tid på att besvara den frågan. De som anklagar oss försöker dölja sina egna aggressiva avsikter mot Albanien.

Rankovic vill göra våra gränser till en gästgivaregård med två portar genom vilka jugoslaviska, italienska och grekiska agenter och vapen fritt kan passera in och ut utan visum för att pracka på oss sin "knivskärarkultur", så att Tito kan förverkliga sin dröm att förvandla Albanien till Jugoslaviens sjunde republik, så att den reaktionära italienska bourgeoisin för tredje gången kan sätta sina rövarplaner mot Albanien i verket, eller så att de grekiska monarkofascisterna skall kunna förverkliga sin vansinniga dröm om att lägga beslag på södra Albanien. Därför att vi inte tillåtit och aldrig kommer att tillåta sådant, kallar de oss "krigshetsare". De vet mycket väl att om de går över våra gränser, kommer de att bli tvungna att slåss med oss och hela det socialistiska lägret.

Deras mål har därför varit och är alltjämt att isolera oss från det socialistiska lägret och våra vänner. De anklagar oss för att vara "krigshetsare och vildar" för att vi inte öppnar våra gränser för dem, så att de fritt kan tränga in på vårt territorium. De anklagar oss för att vi skulle vara motståndare till fredlig samexistens. Men ödets ironi är att det finns kamrater som tror på detta spel från revisionisternas

sida och detta förtal mot Albanska arbetets parti. Naturligtvis är vi motståndare till varje samexistens för vars skull vi albaner skulle göra territoriella och politiska eftergifter till Sophokles Venizelos. Nej, den tiden är för alltid slut då Albaniens territorium kunde behandlas som ett bytesmedel. Vi är mot en samexistens med den jugoslaviska staten som skulle innebära att vi gav upp den ideologiska och politiska kampen mot de jugoslaviska revisionisterna, dessa världs-imperialisternas agenter, dessa marxismen-leninismens för-rädare. Vi är motståndare till en samexistens med de brittiska imperialisterna och USA-imperialisterna som innebär att vi blev tvungna att, som de kräver, erkänna de gamla politiska, diplomatiska och kommersiella koncessioner som kung Zogs regim givit dem.

Som en allmän slutsats kan sägas att Albanska arbetets parti är absolut övertygat om att vår stora sak, socialismens och fredens sak, kommer att segra. Genom beslutsam handling har den förenade styrkan hos det socialistiska lägret med Sovjetunionen i spetsen, den internationella kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen och alla fredsälskande folk möjlighet att tvinga imperialisterna att acceptera den fredliga samexistensen och att förhindra ett världskrig. Men på samma gång kommer vi att höja vår revolutionära vaksamhet än mer så att fienden aldrig kan ta oss genom överraskning. Vi är övertygade om att segern kommer att bli vår i denna ärorika kamp för världsfred och socialism. Det albanska folket och Albanska arbetets parti kommer som hittills att ge allt och med all kraft medverka till segern för vår gemensamma sak. Som alltid, kommer vi att marschera framåt i stålfast enighet med hela det socialistiska lägret, med Sovjetunionen och med hela den internationella kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen.

Kära kamrater!

Enigheten inom den kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen är den avgörande faktorn när det gäller att förverkliga de höga mål som seger för freden, demokratin, det nationella oberoendet och socialismen innebär. Denna fråga är

speciellt framhövd i 1957 års Moskvadeklaration och utkastet till uttalande för detta vårt möte. I 1957 års deklara-tion betonas att

”... de kommunistiska partierna och arbetarpartierna bär ett synnerligen stort historiskt ansvar för det socialistiska världssystemets och den internationella kommunistiska rörel-sens öde. De kommunistiska partier och arbetarpartier som deltar i detta möte förklarar att de inte kommer att spara någon möda för att stärka sin enighet och sitt kamratliga samarbete i syfte att ytterligare befästa de socialistiska sta-ternas enighet och i den internationella arbetarrörelsens, fre-dens och socialismens intresse”.¹

Det måste sägas att det särskilt på senare tid har uppstått djupgående ideologisk och politisk oenighet inom den inter-nationella kommunistiska rörelsen och i förhållandena mellan vissa partier, en oenighet vars ytterligare fördjupande endast kan skada vår stora sak. Därför anser Albanska arbetets parti att det, för att vi gemensamt skall kunna gå fram mot nya segrar, är nödvändigt att fördöma de misstag och negativa företeelser som hittills visat sig och rätta till dem.

Vi vill här hänvisa till Bukarest-mötet, vid vilket vårt parti, som ni vet, avstod från att ge sina synpunkter på de menings-skiljaktigheter som uppkommit mellan Sovjetunionens kom-munistiska parti och Kinas kommunistiska parti, men för-behöll sig rätten att göra det på detta möte med represen-tanterna för de kommunistiska partierna och arbetarpartierna. Vid den tidpunkten anklagades Albanska arbetets parti av de sovjetiska kamraterna och några kamrater från de andra broderpartierna för allt upptänkligt. Men ingen gjorde sig för ett ögonblick besväret att tänka efter varför detta parti ställde sig mot hela denna strömning, varför detta parti, som varit troget intill döden mot marxismen-leninismen och Mosk-vadeklarationen, så oväntat anklagas för att ”motsätta sig” marxismen-leninismen och Moskvadeklarationen, varför detta parti, som är så nära knutet till Sovjetunionen och SUKP, plötsligt står i opposition till Sovjetunionens ledning.

Nu, när alla kamrater fått i sina händer informationsmaterial från både Sovjetunionens och Kinas kommunistiska partier, må de själva fundera på denna fråga. Vi har läst och studerat både det sovjetiska och det kinesiska materialet, vi har noggrant diskuterat det med partiaktivisterna och vi kommer till detta möte med hela vårt partis enhälliga uppfattning.

Vid Rumänska arbetarpartiets kongress organiserades, som vi alla vet, den 24 juni i år Bukarestkonferensen på initiativ av ledande kamrater i SUKP, helt oväntat och utan någon föregående varning, åtminstone vad vårt parti beträffar. I stället för att ge tillfälle till "åsiktsutbyte" och fastställa datum för det nu pågående mötet, så som vi kom överens genom breven den 2 och 7 juni, tog Bukarestkonferensen upp ett helt annat ämne, nämligen de ideologiska och politiska anklagelser som riktades mot KKP på grundval av det "sovjetiska informationsmaterialet". På grundval av detta material, som var helt okänt till några få timmar före mötet, förväntades delegaterna från de kommunistiska partierna och arbetarpartierna uttala sig till förmån för SUKP:s CK:s uppfattningar. Och det vid en tid då de kommit till Bukarest för andra uppgifter och inte hade mandat (åtminstone inte delegationen från vårt parti) från sina partier att diskutera, än mindre besluta i en för den internationella kommunismen så viktig fråga. Det kunde inte heller bli fråga om en allvarlig diskussion av detta material, som innehöll så grova anklagelser mot ett annat marxist-leninistiskt parti, när inte delegaterna, och särskilt när inte heller de kommunistiska partiernas och arbetarpartiernas ledningar, fått studera det ur alla synvinklar och när det anklagade partiet inte fått den tid som krävdes för att framlägga sina uppfattningar i samma former som det anklagande partiet använt. Faktum är att sovjetledarnas främsta strävan var att till varje pris snabbt

¹Deklaration från Möte med representanter för de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i de socialistiska länderna. Tirana 1958, sid. 24.

få stöd för sina anklagelser och få igenom ett uttalande som fördömde KKP.

Detta, var vad kamrat Chrusjtjov och de andra sovjetiska kamraterna ägnade sig åt i Bukarest och alls inte de internationella politiska frågor som bekymrar vårt läger och hela världen, efter att toppkonferensen i Paris gått om intet.

Vårt parti skulle ha varit helt överens om att hålla ett internationellt möte med de kommunistiska partierna och arbetarpartierna, eller vilket annat möte som helst med den dagordning som där bestämdes, förutsatt att dessa möten var regelmässiga, stöddes av alla partierna, hade en entydig och i förväg fastställd dagordning och förutsatt att de kommunistiska partierna och arbetarpartierna fått det nödvändiga materialet och tillräcklig tid att studera det så att de kunnat förbereda sig och få sina partiers politiska byråers och, om nödvändigt, centralkommittéernas gillande av de beslut som eventuellt skulle tas på dessa konferenser. Mötena borde genomföras enligt normerna för förbindelserna mellan de kommunistiska partierna och arbetarpartierna. De borde genomföras på grundval av fullständig jämlikhet mellan partierna, i en kamratlig kommunistisk och internationalistisk anda och med hög kommunistisk moral.

Bukarestkonferensen följde inte dessa normer. Därför fördömde och fördömer vårt parti den konferensen, fastän det deltog i den, såsom en konferens som inte var i sin ordning och som kränkte de leninistiska normerna.

Vi anser att Bukarestkonferensen var en stor björntjänst till den internationella kommunistiska rörelsen, arbetarnas internationella solidaritet och uppgifterna att stärka det socialistiska lägets enighet och ge ett marxist-leninistiskt exempel på hur man löser ideologiska, politiska och organisatoriska tvister, som kan uppstå inom de kommunistiska partiernas och arbetarpartiernas led och som skadar marxismen-leninismen. Skulden faller på de ledande kamraterna i SUKP som organiserade denna konferens, som hittade på dessa former som tillämpade dessa omarxistiska normer i denna fråga.

Avsikten var att få den internationella kommunistiska rörelsen att fördöma KKP för fel och misstag som inte existerar utan är gripna ur luften. Härom är Albanska arbetets partis centralkommitté helt övertygad på grundval av studium av fakta och sovjetiskt och kinesiskt material som Albanska arbetets parti nu har tillgång till, och på grundval av en detaljerad analys som Albanska arbetets parti gjort av det internationella läget och SUKP:s och KKP:s officiella ståndpunkter.

Hela Albanska arbetets parti anser enhälligt att de sovjetiska kamraterna gjorde ett allvarligt misstag i Bukarest, genom att orättvist fördöma KKP för påstådd avvikelse från marxismen-leninismen och för, som de påstod, att kränkt och övergivit 1957 års Moskvadeklaration. De har anklagat KKP för att vara "dogmatiskt", "sektariskt", vara "för krig", vara "mot fredlig samexistens" och "vilja ha en privilegierad ställning inom lägret och i den internationella kommunistiska rörelsen" osv.

De sovjetiska kamraterna gjorde ett allvarligt fel även då de genom att dra fördel av den stora kärlek och det stora förtroende som kommunisterna känner för Sovjetunionen och SUKP, försökte påtvinga de andra kommunistiska partierna och arbetarpartierna sina felaktiga uppfattningar beträffande KKP.

Redan i början, när de sovjetiska kamraterna inledde sitt febrila och otillständiga arbete för att förleda kamraterna i vår delegation i Bukarest, blev det uppenbart för Albanska arbetets parti att de sovjetiska kamraterna med grundlösa argument och påtryckningar önskade leda Albanska arbetets partis delegation i en förberedd fälla och få den att ställa sig bakom de sovjetiska kamraternas förryckta uppfattningar.

Vad som var viktigt för kamrat Chrusjtjov (och detta är vad kamrat Antropov sagt till kamrat Hysni Kapo) var huruvida vi skulle "ställa upp på den sovjetiska sidan eller inte". Kamrat Chrusjtjov uttryckte denna åsikt också på andra sätt i sina inpass mot vårt parti på Bukarestmötet. Det bekräftades också av den orättvisa och ovänliga hållning som vid

många tillfällen intogs av kamraterna från den sovjetiska ledningen och de anställda vid sovjetambassaden i Tirana efter Bukarestmötet, något som jag senare skall återkomma till. Det som var viktigt för kamraterna i sovjetledningen var inte uppfattningarna hos ett marxist-leninistiskt parti som vårt, utan bara att vi i Bukarest skulle inta samma hållning som SUKP:s CK.

SUKP, som organiserade Bukarestmötet, upplyste inte Albanska arbetets parti om att det i samband med Rumänska arbetarpartiets kongress skulle komma att riktas anklagelser mot KKP för påstådda allvarliga fel i dess linje. Detta kom som en fullständig överraskning för Albanska arbetets parti. Nu hör vi emellertid att partierna från det socialistiska lägret, med undantag för Albanska arbetets parti, Kinas kommunistiska parti, Koreanska arbetarpartiet och Vietnams arbetarparti, kände till att en konferens skulle organiseras i Bukarest för att anklaga Kina. Om det är så, är det helt uppenbart att affären blir mycket allvarligare och antar former av en fraktion med internationell prägel.

Vårt parti blev likväl inte överrumplad och det brast inte i vaksamhet. Det var för att partiet alltid iakttar de leninistiska normerna för förbindelser med andra partier, hyser en stor marxistisk uppskattning av SUKP, KKP och alla andra kommunistiska partier och arbetarpartier och respekterar känslan av jämlikhet mellan partierna. En jämlikhet som de andra partierna borde respektera gentemot Albanska arbetets parti, oavsett att dess medlemsantal är litet.

Ända från början såg vårt parti att dessa normer kränktes vid Bukarestmötet och det var därför det intog den ståndpunkt som ni alla känner till, en ståndpunkt som det ansåg och fortfarande anser vara den enda riktiga att inta, så som händelserna utvecklades.

En del av broderpartiernas ledare kallade oss ”neutralister”, andra förebrådde oss för att ”avvika från den riktiga marxist-leninistiska linjen”, och dess ledare gick så långt att de försökte utså misstro mot oss inom sina partier. Vi till-

bakavisar allt detta med förakt, för det är rent förtal, oärligt och oförenligt med den kommunistiska moralen.

Vi ställer frågan till dem som begick sådana föraktliga handlingar mot Albanska arbetets parti: Har ett parti rätt att fritt uttrycka sina egna åsikter om saker och ting och hur det ser på dem? Vilken åsikt förfäktade Albanska arbetets parti i Bukarest? Vi uttryckte vår trohet till marxismen-leninismen och den bekräftas av Albanska arbetets partis hela liv och kamp. Vi visade vår trohet mot besluten i 1957 års Moskvadeklaration och Fredsmanifestet och denna trohet bekräftas av den konsekventa linje Albanska arbetets parti följt. Vi uttryckte vår trohet mot och försvarade enigheten inom det socialistiska lägret och detta bekräftas av Albanska arbetets partis hela kamp. Vi uttryckte vår tillgivenhet för och trohet mot SUKP och sovjetfolken och detta bekräftas av Albanska arbetets partis hela liv. Vi gick inte med på att sitta till doms över KKP:s "misstag" och än mindre att "fördöma" KKP utan att också beakta KKP:s synpunkter på de anklagelser som riktades mot det på ett så förryckt, förhastat och antimarxistiskt sätt. Vi tillrådde försiktighet, lugn och en kamratlig anda i behandlingen av en för den internationella kommunismen så livsviktig och ytterst allvarlig fråga. Detta var hela det "brott" för vilket man kastade sten på oss. Men vi tror att de stenar som höjdes för att fälla oss i stället föll i huvudena på dem som kastade. Allteftersom tiden går bekräftas det riktiga i den ståndpunkt Albanska arbetets parti vidhållit.

Varför hade kamrat Chrusjtjov och de andra sovjetiska kamraterna så brått att anklaga KKP utan grund och utan fakta? Är det tillåtligt för kommunister och speciellt för de främsta ledarna för ett så stort och ärorikt parti som SUKP att begå en sådan ful handling? Låt dem besvara denna fråga själva, men Albanska arbetets parti är också i sin fulla rätt att uttrycka sin uppfattning i frågan.

Albanska arbetets parti är av den uppfattningen att Bukarestmötet inte bara var ett stort misstag utan också ett misslag som medvetet förvärrades. Bukarestmötet bör ingalunda

lämnas åt glömskan, utan allvarligt fördömas som en skamfläck för den internationella kommunistiska rörelsen.

Det råder inte minsta tvekan om att de ideologiska meningsskiljaktigheterna har varit och är allvarliga och att de har uppstått och utvecklats mellan SUKP och KKP. Dessa meningsskiljaktigheter borde ha lösts i tid och på ett marxist-leninistiskt sätt av de två partierna.

Enligt det kinesiska dokumentet säger KKP att dessa principiella meningsskiljaktigheter togs upp av de kinesiska kamraterna omedelbart efter SUKP:s 20:e kongress. En del av dessa ting har beaktats av de sovjetiska kamraterna medan andra har avvisats.

Albanska arbetets parti menar att om dessa frågor inte kunde lösas av de båda berörda partierna borde ett möte med de kommunistiska partierna och arbetarpartierna ha begärts, vid vilket man kunde ha tagit upp dessa frågor, diskuterat dem och tagit ställning till dem. Dessa problem borde inte ha lämnats olösta och skulden för att så har skett måste falla på de sovjetiska kamraterna, som hade kännedom om meningsskiljaktigheterna men inte tog hänsyn till dem, eftersom de var bergsäkra på sin linje och dess "okränkbarhet". Detta menar vi är ett idealistiskt och metafysiskt sätt att nalkas problemen.

Om de sovjetiska kamraterna var övertygade om att deras linje och taktik var riktig, varför organiserade de inte ett sådant möte i tid för att få meningsskiljaktigheterna ur världen? Var de frågor som togs upp för obetydliga, t. ex. fördömandet av Josef Stalin? Den stora frågan om den ungerska kontrarevolutionen, sätten för maktövertagandet, för att inte tala om många andra viktiga problem som uppstod senare? Nej, de var inte alls obetydliga. Vi har alla vår egen syn på dessa problem eftersom vi i egenskap av kommunister alla är intresserade av dem, eftersom alla våra partier är ansvariga inte bara inför sina egna folk utan också inför den internationella kommunismen.

I avsikt att fördöma KKP för påhittade fel och försyndelser var kamrat Chrusjtjov och de andra sovjetiska ledarna

mycket angelägna att framställa saken som om meningsskiljaktigheter råder mellan KKP och hela den kommunistiska världsrörelsen. Men i frågor som dem jag nyss nämnt har domen fällt av Chrusjtjov & Co ensamma. De har inte ansett det nödvändigt att diskutera dem kollektivt vid ett möte med representanter för alla partier, trots att det gällde stora internationella frågor.

Den ungerska kontrarevolutionen inträffade, men frågorna som hade med den att göra tystades ned. Varför denna hysch-hysch-taktik från de sovjetiska kamraternas sida beträffande saker som är ofördelaktiga för dem, medan de, när det är till fördel för dem, inte bara sammankallar möten som det i Bukarest utan också gör sitt yttersta för att påtvinga andra sin åsikt att "Kina motsätter sig den linje som förs av alla världens kommunistiska partier och arbetarpartier"?

De sovjetiska kamraterna har gjort ett liknande försök mot oss också. I augusti i år skickade de sovjetiska ledarna ett brev till vårt parti. Där föreslog de, "för att förhindra att meningsskiljaktigheternas gnista blossar upp", att representanter för våra båda partier skulle mötas så att vårt parti skulle ställa upp på linje med Sovjetunionen mot KKP och våra partier kunde uppträda på enad front vid detta möte. Naturligtvis vägrade vårt partis centralkommitté att gå med på detta och i sitt officiella svar betecknade det förslaget som alltigenom omarxistiskt, som en fraktionshandling riktad mot ett tredje broderparti, mot KKP. Denna principiellt riktiga ståndpunkt från vårt partis sida behagade naturligtvis inte SUKP:s ledning.

Det råder inget tvivel om att dessa saker är av allra största betydelse. Det råder ingen tvekan om att de angår oss alla. Men inte heller råder det några tvivel hos Albanska arbetets parti om att det sätt på vilket frågan togs upp i Bukarest var tendentiöst och siktade mot att fördöma KKP och isolera det från hela den internationella kommunistiska rörelsen.

För Albanska arbetets parti var detta avskryvärt och oacceptabelt, inte bara därför att partiet inte var övertygat

om sanningsenligheten i påståendena, utan också därför att det med rätta misstänkte att en omarxistisk aktion höll på att organiseras mot ett stort och ärorikt broderparti som KKP, att anklagelsen mot Kina för dogmatism avsåg att maskera ett angrepp mot marxismen-leninismen.

Vid mötet anklagades KKP för att ha begått många fel. Detta borde ha tagits med i kommunikén. Varför gjordes inte detta? Om anklagelserna var välgrundade, varför då all denna tvekan och varför utfärda en kommuniké som inte motsvarar det syfte för vilket konferensen sammankallats? Varför sade den ingenting om ”dogmatismens stora fara” som påstods hota den internationella kommunismen?

Nej kamrater, Bukarestmötet kan inte rättfärdigas. Det var inte grundat på principer. Det var ett partiskt möte, in kallat för vissa syften, av vilka det främsta enligt Albanska arbetets partis mening var att genom anklagelser mot KKP för dogmatism dölja en del allvarliga misstag ifråga om linjen som de sovjetiska ledande kamraterna tillåtit sig att göra.

De sovjetiska kamraterna behövde stöd från de andra partierna i den saken. Det var därför de på grövsta sätt försökte ta dem med överraskning. Det var så de sovjetiska kamraterna uppnådde halva sitt mål och fick rätt att i dessa partier ta upp fördömandet av Kina som resultat av en ”internationell kommunistisk konferens”. Inom de kommunistiska partierna och arbetarpartierna, Albanska arbetets parti och vissa andra kommunistiska partier och arbetarpartier undantagna, togs frågan om ”de allvarliga politiska fel som begåtts av KKP” upp, och rapporterades det ”enhälliga” fördömandet av Kina i Bukarest, för att opinion i samma riktning skulle skapas inom partierna och folken. Albanska arbetets parti fördömdes också vid några av dessa partimöten.

Efter Bukarestkonferensen beslöt Albanska arbetets partis centralkommitté helt riktigt att diskutera endast kommunikén i partiet och att informera partiet om att det förelåg meningsmotsättningar i principfrågor mellan SUKP och KKP

som borde tas upp och lösas på det kommande novembermötet i Moskva. Detta var också vad som skedde.

Men denna ståndpunkt hos vårt parti behagade inte de ledande kamraterna i SUKP och detta blev vi mycket snart varse. Omedelbart efter Bukarestmötet inleddes ett oväntat, principlöst angrepp, och brutal inblandning och omfattande påtryckningar företogs mot vårt parti och dess centralkommitté. Angreppet påbörjades av kamrat Chrusjtjov i Bukarest och fortsattes av kamrat Kozlov i Moskva. Kamrater från vår politiska byrå som råkade passera genom Moskva bearbetades för att de skulle vända sig mot ledningen i vårt parti. De fick höra att "ledningen i Albanska arbetets parti har förrått vänskapen till Sovjetunionen", att "linjen som ledningen i Albanska arbetets parti följer utmärks av krumbukter", att "Albanien måste bestämma sig för att följa antingen de 200 miljonerna (Sovjetunionen) eller de 650 miljonerna (Folkets Kina)" och slutligen att "ett isolerat Albanien är i fara, för amerikanerna skulle bara behöva släppa en atombomb för att fullständigt utplåna Albanien och hela dess befolkning" och andra hotelser av samma slag. Det är helt uppenbart att avsikten var att utså splittring i ledningen för vårt parti, att ur ledningen för Albanska arbetets parti avlägsna de element som sovjetledarna ansåg stod i vägen för deras oärliga och ohederliga företag.

Resultatet av splittringsarbetet blev att kamrat Liri Belishova, före detta medlem av Albanska arbetets partis centralkommittés politiska byrå, kapitulerade inför sovjetledarnas smicker, utpressning och skrämselfaktik och ställde sig i öppen opposition till sitt partis linje.

De sovjetiska kamraternas försök att i sitt brev till KKP:s centralkommitté framställa denna fråga som om Sovjetunionens vänner i Albanien förföljs är genomfalskt. De en och en halv miljonerna albaner och Albanska arbetets parti är livslånga vänner till sovjetfolken. Det är de som har smitt och härdat denna vänskap och beseglat den med sitt blod, inte de olika kapitulanterna, splittrarna och avvikarna.

Men försöken att väcka misstänksamhet mot vårt partis

riktiga ståndpunkt i Bukarest begränsades inte till enbart Moskva. De gjordes med ännu större iver i Tirana av de anställda vid sovjetambassaden med själve sovjetambassadören i spetsen.

Som jag tidigare sade, kunde man före Bukarestkonferensen inte föreställa sig närmare, mer uppriktiga och mer broderliga förbindelser än dem mellan oss och de sovjetiska kamraterna. Vi undanhöll ingenting för de sovjetiska kamraterna, varken parti- eller statshemligheter. Detta hade vår centralkommitté beslutat. Dessa förbindelser återspeglade det albanska folkets stora kärlek och lojalitet mot sovjetfolken, känslor som vårt parti hade beseglat med blod.

Det var dessa heliga känslor hos Albanska arbetets parti och vårt folk som vissa osunda element med sovjetambassadören i spetsen trampade på. De utnyttjade våra vänskapliga förbindelser och våra kadrers goda tro och började frenetiskt och intensivt angripa Albanska arbetets partis marxist-leninistiska linje, i avsikt att splittra partiet, skapa panik och förvirring i dess led och skilja ledningen från partiet. Sovjetunionens ambassadör i Tirana gick så långt att han försökte förmå generalerna i vår armé att resa Folkarmén mot Albanska arbetets partis och albanska statens ledning. Men han högg i sten, eftersom enigheten i vårt parti är som stål. Våra kadrer, som härdats i det nationella befrielsekriget och i den bittra kampen på liv och död mot de jugoslaviska revisionisterna, försvarade sitt hjältomodiga parti på marxistiskt sätt. De vet mycket väl hur de skall dra en skiljelinje mellan Lenins SUKP och splittrarna. Och de satte verkligen dessa belackare på plats.

Inte desto mindre lyckades tjänstemännen vid sovjetambassaden i Tirana, med ambassadören i spetsen, genom otillåtliga antimarxistiska metoder få ordföranden i Albanska arbetets partis granskningskommission, som två veckor tidigare förklarat sig stå solidarisk med Albanska arbetets partis centralkommittés linje i Bukarest, att falla i dessa intrigörers klor, fullständigt avvika från marxismen-leninismen och ställa sig i skriande motsättning till sitt partis linje. Det är tydligt

att dessa föraktliga bemödanden från dessa sovjetiska kamraters sida syftade till att splittra ledningen i Albanska arbetets parti och isolera den från massan av partiets medlemmar. Och detta som bestraffning för det ”brott” vi begått i Bukarest, för att vi haft mod att fritt uttrycka våra åsikter efter eget gottfinnande.

Tjänstemännen vid sovjetambassaden i Tirana gick ännu längre. De vände sig till de albaner som studerat i Sovjetunionen i avsikt att hetsa dem emot den albanska ledningen. De antog att de utgjorde en grupp som var lämplig att gå deras skumma ärenden. Men albanerna, både de som avslutat sina studier i Sovjetunionen och de som ännu bedriver dem, vet att dessa lågsinnade metoder som använts av tjänstemännen på sovjetambassaden i Tirana är helt främmande för marxismen-leninismen. Albanerna är söner och döttrar av sitt eget folk, av sitt eget parti, de är marxist-leninister och internationalister.

Vi skulle kunna räkna upp många andra exempel, men för att inte ta för mycket tid ifrån detta viktiga möte, skall jag nämna bara två andra typiska fall. Påtryckningarna på vårt parti fortsatte även under de dagar då kommissionen möttes här i Moskva för att göra upp det utkast till uttalande som har förelagts oss. Sovjetkamraterna sade då att vi borde se framåt och inte bakåt. Under dessa dagar riktade CK-medlemmen och sovjetministern marskalk Malinovskij vid ett utvidgat möte i Moskva med stabscheferna från Warszawapakt-länderna ett öppet angrepp mot det albanska folket, Albanska arbetets parti, albanska regeringen och vår ledning. Detta ovänskapliga och öppna angrepp har mycket gemensamt med den sovjetiske Tirana-ambassadörens utfall, då denne försökte förmå vår folkarmé att resa sig mot vår parti- och statsledning. Men marskalk Malinovskij misstar sig lika svårt som sovjetambassadören. Ingen kan uppnå detta mål och än mindre bryta vårt folks vänskap med folken i Sovjetunionen. Albanska arbetets partis rättfärdiga kamp mot dessa nedbrytande handlingar stärker den uppriktiga vänskap vårt folk hyser för folken i Sovjetunionen. Inte heller kan denna vän-

skap förstöras genom de förvånande uttalanden av marskalk Gretjko, överbefälhavare för Warszawapaktens styrkor, som inte bara sade till vår militärdelegation att det var svårt för honom att tillmötesgå vår armés beställningar av en del mycket väsentlig utrustning om vilken leveranskontrakt redan ingåtts, utan också sade rent ut att ”ni är bara med i Warszawapakten tills vidare”. Det verkar alltså som om marskalk Gretjko bestämt sig för att kasta ut oss. Men tursamt nog tillkommer det inte kamrat marskalken att fatta sådana beslut.

I oktober i år förklarade kamrat Chrusjtjov högtidligt för de kinesiska kamraterna: ”Vi kommer att behandla Albanien som Jugoslavien”. Vi säger detta vid detta möte inom den internationella kommunismen för att alla skall kunna se hur långt saker och ting har gått och hur man betar sig mot ett litet socialistiskt land. Vilket ”brott” har Albanska arbetets parti begått för att vårt land skall behandlas som Titos Jugoslavien? Kan det sägas att vi förrått marxismen-leninismen så som Tito-klicken gjort? Eller har vi brutit oss ur det socialistiska lägret och hakat på USA-imperialismen som de jugoslaviska revisionisterna? Nej, och hela den internationella kommunistiska rörelsen, all vårt partis och vår stats konkreta politiska, ideologiska och ekonomiska verksamhet under hela perioden för det nationella befrielsekriget och de sexton åren efter befrielsen kan vittna om detta. Detta vitsordade också SUKP:s CK själv, då den i sitt brev den 13 augusti 1960 till Albanska arbetets partis centralkommitté betonade: ”Förbindelserna mellan Albanska arbetets parti och Sovjetunionens kommunistiska parti, som grundas på den proletära internationalismens principer, har alltid varit verkligt broderliga. Vänskapen mellan våra partier och folk har inte vid något tillfälle förmörkats av något missförstånd eller avtagit. Albanska arbetets partis och Sovjetunionens kommunistiska partis syn på alla de viktigaste frågorna vad beträffar den internationella kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen samt utrikespolitiken har varit identiska.” Vad har vi då gjort oss skyldiga till? Vårt enda ”brott” är att vi i Bukarest inte gick med på att orättvist fördöma ett kommunistiskt

broderparti som Kinas kommunistiska parti. Vårt enda ”brott” är att vi haft mod att vid ett internationellt kommunistiskt möte (inte på en marknadsplats) öppet gå emot kamrat Chrusjtjovs orätmätiga handlingssätt. Vårt enda ”brott” är att vi är ett litet parti i ett litet och fattigt land, som enligt kamrat Chrusjtjov endast borde applådera och hålla med och inte uttrycka någon egen mening. Men detta är varken marxistiskt eller godtagbart. Marxismen-leninismen har givit oss rätten att ha vårt ord med i laget och ingen kan beröva oss denna rätt, vare sig genom politiska eller ekonomiska påtryckningar eller genom hot och tillmälen som de kastar ut mot oss. Vid detta tillfälle skulle vi vilja fråga kamrat Chrusjtjov varför han inte gjorde ett sådant uttalande till oss i stället för till en representant för ett tredje parti. Eller tror kamrat Chrusjtjov att Albanska arbetets parti inte har egna åsikter utan har gjort gemensam sak med KKP på ett principlöst sätt, och att man därför i saker som rör vårt parti kan tala med de kinesiska kamraterna? Nej, kamrat Chrusjtjov, du fortsätter att missta dig och har mycket felaktiga åsikter om vårt parti. Albanska arbetets parti har sina egna uppfattningar och svarar för dem, både inför sitt eget folk och inför den internationella kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen.

Vi är tvungna att informera detta möte om att de sovjetiska ledarna faktiskt har övergått från hotelser om att behandla Albanien på samma sätt som Titos Jugoslavien till konkreta handlingar. I år har vårt land drabbats av många naturkatastrofer. Det har haft en stor jordbävning, översvämningen i oktober och, allra värst, en fruktansvärd torka utan en droppe regn på 120 dagar. Nästan hela spannmålsskörden gick förlorad. Folket hotades av svält. De mycket begränsade reservförråden förbrukades. Vår regeringen sökte i stor hast köpa spannmål från Sovjetunionen och förklarade det mycket kritiska läge vi stod inför. Detta hände efter Bukarest-mötet. I 45 dagar väntade vi på svar från sovjetregeringen medan vi bara hade bröd för två veckor till folket. Efter 45 dagar och upprepade officiella framställningar beviljade sov-

jetregeringen oss i stället för begärda 50 000 endast 10 000 ton, dvs. tillräckligt för två veckor. Och denna spannmål skulle levereras under månaderna september och oktober. Detta var en öppen påtryckning mot vårt parti för att det skulle böja sig för de sovjetiska kamraternas önsknings.

Under dessa kritiska dagar kom vi underfund om många saker. Hade Sovjetunionen, som säljer spannmål till hela världen, inte 50 000 ton att ge det albanska folket, som är sovjetfolkets trogna bröder och troget marxismen-leninismen och det socialistiska lägret, vid en tidpunkt då detta folk utan egen förskyllan hotades av svält? Kamrat Chrusjtjov hade en gång sagt till oss: "Oroa er inte för spannmål, hela er årskonsumtion är inte mer än vad råttorna äter upp i vårt land". Sovjetunionens råttor kan få äta, men det albanska folket skulle lämnas åt hungerdöden till dess att ledningen för Albanska arbetets parti underkastade sig sovjetledarnas vilja. Detta är fruktansvärt, kamrater, men det är sant. Om sovjetfolket skulle få höra det, skulle det aldrig förlåta sina ledare, ty detta handlingssätt är varken marxist-leninistiskt, internationalistiskt eller kamratligt. Inte heller är det en vänskaplig handling att vägra ingå ett clearingavtal för inköp av spannmål i Sovjetunionen och tvinga oss att ta från vår nationalbanks begränsade guldreserv för att kunna köpa majs från Sovjetunionen till folkets bröd.

Dessa handlingar hör ihop med varandra, de är inte bara tillfälligheter. Speciellt på senaste tid har kamrat Chrusjtjovs angrepp på vårt Arbetets parti nått nya höjder. Den sjätte november sa du, kamrat Chrusjtjov, att "albanerna uppför sig mot oss precis som Tito". Du sade till de kinesiska kamraterna: "Vi förlorade ett Albanien och ni kineser vann ett". Och slutligen förklarade du att "Albanska arbetets parti är vår svaga länk".

Vad är detta för monstruösa beskyllningar? Vad är det för sätt att behandla vårt parti, vårt folk och ett socialistiskt land, såsom någonting som kan köpas eller säljas eller förloras eller vinnas som i kortspel? Vad är detta för bedömning av ett broderparti som enligt er utgör den svaga länken i den

internationella kommunistiska rörelsen? För oss står det klart och vi förstår endast alltför väl att vår riktiga och principfasta marxist-leninistiska ståndpunkt, vårt mod att motsäga dig och fördöma dina felaktiga handlingar driver dig att angripa vårt parti, tillgripa allehanda påtryckningar mot det och utslunga de mest vidunderliga beskyllningar mot vårt parti. Men det finns inget kamratligt, inget kommunistiskt i detta. Ni jämför oss med de jugoslaviska revisionisterna. Men alla vet hur vårt parti har bekämpat och fortsätter att bekämpa de jugoslaviska revisionisterna. Det är inte vi som uppför oss som jugoslaverna utan du, kamrat Chrusjtjov, som använder metoder främmande för marxismen-leninismen, mot vårt parti. Ni betraktar Albanien som en vara på en marknad som kan vinnas av en och förloras av en annan. Det fanns en tid då Albanien betraktades som ett växelmynt, när andra trodde att det berodde på dem, om Albanien skulle existera eller inte, men den tiden tog slut i och med de marxist-leninistiska idéernas seger i vårt land. Du upprepar samma sak när du kommer fram till att ni "förlorat" Albanien och någon annan "vunnit" det eller, som i det brev ni överlämnade 8 november, kommer fram till att Albanien inte längre är socialistiskt och därför inte nämner det som socialistiskt land.

Det faktum att Albanien går den socialistiska vägen och är medlem av det socialistiska lägret avgörs inte av dig, kamrat Chrusjtjov, det beror inte på dina önsningar. Det har avgjorts av det albanska folket, med dess Arbetets parti i spetsen, genom dess kamp, och det finns ingen makt i världen som kan få det att ändra kurs.

Till ditt påstående att vårt Arbetets parti skulle vara den svagaste länken i det socialistiska lägret och inom den internationella kommunistiska rörelsen, säger vi att motsatsen visas av vårt partis tjugoåriga historia, vårt folks och partis hjältemodiga kamp mot de fascistiska inkräktarna och de sexton år som förflutit sedan landet befriades, en tid under vilken vårt parti och vårt folk trotsat alla stormar. Omgivet av fiender, som en ö bland vågorna, har Folkrepubliken

Albanien modigt stått emot alla angrepp och provokationer från imperialisterna och deras lakejer. Som en granitklippa har den hela tiden hållit socialismens fana högt bakom de fientliga linjerna och gör så alltjämt. Du höjde din hand, kamrat Chrusjtjov, mot ett litet land och dess parti, men vi är övertygade om att varken sovjetfolket, som offrade sitt blod i försvaret också av vårt folk, eller Lenins stora parti kommer att vara överens med dig i dessa handlingar. Vi har fullkomlig tilltro till marxismen-leninismen och vi är övertygade om att de broderpartier som sänt delegater till detta möte kommer att tänka över och döma i denna fråga med marxist-leninistisk rättvisa.

Vårt parti har alltid betraktat Sovjetunionens kommunistiska parti som ett moderparti, på grund av att detta parti är det äldsta, bolsjevikernas ärorika parti, och på grund av dess allmängiltiga erfarenheter och stora mognad. Men vårt parti har aldrig godtagit och kommer aldrig att godta att några sovjetledare påtvingar det åsikter som det finner felaktiga.

Sovjetledarna har sett på denna sak av principiell betydelse på ett ytterst felaktigt sätt, på ett idealistiskt och metafysiskt sätt. De har blivit högfärdiga av de väldiga framgångar sovjetfolken och SUKP haft. De kränker marxist-leninistiska principer, anser sig själv ofelbara, anser varje beslut de fattar, varje handling de utför, varje ord de säger och varje gest de gör ofelbara och oåterkalleliga. Andra kan begå fel, andra kan fördömas, medan de står över klandret för sådant. ”Våra beslut är heliga, de är okränkbara.” ”Vi kan inte göra eftergifter eller kompromissa med Kinas kommunistiska parti”, sade ledarna för SUKP till våra representanter. Då kan man undra varför de sammankallade oss till Bukarest. Naturligtvis för att vi med förbundna ögon skulle rösta för sovjetledarnas uppfattningar. Är detta ett marxistiskt skick? Är detta normalt?

Är det tillåtet för ett parti att begå undergrävande handlingar mot, utså splittring i och störta ledningen för ett annat parti eller en annan stat? Aldrig! Sovjetledarna ankla-

gade kamrat Stalin för påstådd inblandning i andra partier, för att påtvinga andra bolsjevikpartiets uppfattningar. Vi kan vitsorda att kamrat Stalin aldrig vid något tillfälle gjorde något sådant mot oss, mot det albanska folket och Albanska arbetets parti. Han uppträdde alltid som en stor marxist, som en framstående internationalist, som en kamrat, broder och uppriktig vän till det albanska folket. År 1945, då vårt folk hotades av hungersnöd, beordrade kamrat Stalin fartyg, lastade med spannmål och destinerade till det sovjetiska folket, som också led stor brist på mat vid den tiden, att ändra kurs och genast leverera spannmål till det albanska folket. Medan de nuvarande sovjetledarna däremot tillåter sig dessa illdåd.

Är sådana ekonomiska påtryckningar tillåtliga; är det tillåtligt att hota det albanska folket så, som sovjetledarna gjort efter Bukarest-mötet? Absolut inte ... Vi vet att hjälpen är en internationalistisk hjälp till vårt lilla folk som före kriget led svårt i djupaste armod. Det andra världskriget förbrände och förrödde vårt land, men det slog aldrig ned det albanska folket som under ledning av det ärorika Albanska arbetets parti kämpade med stort hjältemod och vann sin befrielse av egen kraft.

Men varför ändrade den sovjetiska ledningen sin hållning till oss efter Bukarestmötet till den grad, att den lät det albanska folket hungra? Den rumänska ledningen gjorde samma sak när den vägrade sälja ett enda vetekorn till det albanska folket på clearingbasis vid en tid då Rumänien sålde spannmål till kapitalistländerna, medan vi tvingades köpa majs från franska bönder och betala i utländsk valuta.

Några månader före Bukarestmötet inbjöd kamrat Dej¹ en delegation från vårt parti i särskilt syfte att hålla överläggningar om Albanien framtida utveckling. Detta var en lovvärd och marxistisk omtanke från hans sida. Kamrat Dej sade till vårt parti: ”Vi, de andra folkdemokratierna, borde inte längre diskutera hur mycket kredit vi skall ge Albanien,

¹Georghe Georgiu-Dej, förste sekreterare i Rumänska arbetarpartiets centralkommitté.

vi borde i stället besluta att bygga de och de fabriker i Albanien för att utveckla produktionsmedlen till en högre nivå, oavsett hur många miljoner rubler detta skulle kosta, ty det spelar ingen roll." Kamrat Dej tillade: "Vi har talat om detta med kamrat Chrusjtjov också, och vi var överens."

Men så kom Bukarestmötet, och vårt parti tog den ställning ni alla känner till. De rumänska kamraterna glömde vad de tidigare sagt och valde att låta det albanska folket svälta.

Vi har tidigare officiellt meddelat Sovjetunionens kommunistiska partis centralkommitté dessa saker. Vi har varken lagt fram dem till offentlig diskussion eller viskat dem i örat på någon, utan vi avslöjar dem för första gången vid ett partimöte, som det vi håller här idag. Varför tar vi upp dessa saker? Vi gör det utifrån en önskan att få slut på dessa negativa företeelser som inte stärker utan i stället försvagar vår enighet. Vi utgår från en önskan att stärka förbindelserna och de marxist-leninistiska banden mellan de kommunistiska partierna och arbetarpartierna och mellan de socialistiska staterna och tillbakavisar alla de dåliga företeelser som hittills uppenbarat sig. Vi är optimistiska och vi är helt övertygade och har orubbad tillförsikt om att de sovjetiska och de andra kamraterna kommer att förstå vår kritik på rätt sätt. Den är hård men öppen och uppriktig och syftar till att stärka förbindelserna oss emellan. Oberoende av de orättvisa och skadliga ståndpunkter som intagits gentemot oss, men som vi tror kommer att upphöra i framtiden, kommer vårt parti och vårt folk, alltid på grundval av de marxist-leninistiska lärorna, att ytterligare befästa sin gränslösa kärlek och trohet gentemot sovjetfolket, Sovjetunionens kommunistiska parti, alla folk och kommunistiska partier och arbetarpartier i det socialistiska lägret.

Vänskap betyder för vårt parti rättvisa och ömsesidig respekt grundad på marxismen-leninismen. Detta är vad 1957 års Moskvadeklaration säger och vad som betonas i det förslag till uttalande som förelagts oss. Vi vill med största allvar deklarera att Albanska arbetets parti och det albanska folket,

som alltid, kommer att vara beslutsamma förkämpar för att stärka förbindelserna och enigheten inom det socialistiska lägret och den kommunistiska världsrörelsen.

Det albanska folket går genom eld och vatten för sina verkliga vänner. Detta är inte tomma ord. Jag uttrycker här känslorna hos vårt folk och parti och ingen skall tro att vi älskar Sovjetunionen och SUKP för någons vackra ögons skull eller för att behaga någon enskild individ.

Kära kamrater!

I 1957 års Moskvadeklaration liksom i det förslag till uttalande som framlagts här framhålls att revisionismen idag utgör huvudfaran inom den internationella kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen. I 1957 års Moskvadeklaration betonas det helt riktigt att förekomsten av borgerligt inflytande är revisionismens inre källa och kapitulation för imperialismens tryck dess yttre källa. Erfarenheterna har helt bekräftat att den moderna revisionismen, under en förklädning av skenbart marxistiska och revolutionära slagord, på alla sätt och vis har försökt misskreditera vår stora lära, marxism-leninismen, som betecknats såsom ”föråldrad” och inte längre överensstämmande med den samhälleliga utvecklingen. Gömda bakom slagordet om ”skapande marxism”, om ”nya förhållanden”, har revisionisterna strävat efter att å ena sidan beröva marxismen dess revolutionära anda och undergräva arbetarklassens och det arbetande folkets tro på socialismen och å andra sidan använda alla tillgängliga medel för att försköna imperialismen genom att beskriva den som återhållsam och fredlig. Under de tre år som förflutit sedan Moskvakonferensen har det tydligt bekräftats att de moderna revisionisterna inte är något annat än splittrare av den kommunistiska rörelsen och det socialistiska lägret. De är imperialismens lojala tjänare och svurna fiender till socialismen och arbetarklassen.

Livet självt har visat att den moderna revisionismens banerförare, dess mest aggressiva och farliga representanter hittills har varit de jugoslaviska revisionisterna, Tito & Co och hans förrädarklick. När Moskvadeklarationen antogs fördöm-

des inte denna fientliga grupp och dessa USA-imperialismens agenter offentligt, trots att det, enligt vår mening fanns tillräckligt med fakta och information som gav anledning till det. Men inte nog med det. Inte heller senare, när deras farlighet blev än mer uppenbar, fördes kampen mot den jugoslaviska revisionismen, den konsekventa och oupphörliga kampen för att ideologiskt och politiskt krossa den, med tillräcklig styrka. Tvärtom. Detta har varit och är källan till mycket ont och mycken skada för vår internationella kommunistiska rörelse och arbetarrörelse. Orsaken till att inte den revisionistiska Titogruppen kunnat avslöjas fullständigt, att falska "förhoppningar" uppstått om påstådda "förbättringar" och en positiv "vändning" hos denna förrädargrupp, är enligt vårt partis mening inflytandet från en tendens till försonlig hållning till gruppen och en felaktig syn på och felaktig värdering av faran från denna grupp från kamrat Chrusjtjovs och vissa andra sovjetiska ledares sida.

Det har påståtts att J. V. Stalin misstog sig i bedömningen av de jugoslaviska revisionisterna och då han skärpte sin hållning till dem. Vårt parti har aldrig godkänt denna uppfattning, ty tiden och erfarenheterna har visat motsatsen. Stalin gjorde en mycket riktig värdering av faran från de jugoslaviska revisionisterna och han försökte lösa detta problem vid rätt tidpunkt och på ett marxistiskt sätt. Informationsbyrån, som kollektivt organ, sammankallades vid den här tiden och sedan den titoistiska gruppen avslöjats, fördes en skoningslös kamp mot den. Tiden har om och om igen bevisat att detta var nödvändigt och riktigt.

Albanska arbetets parti har alltid varit av åsikten och är övertygat om att Titos grupp är förrädare mot marxismen-leninismen, imperialismens agenter och farliga fiender till det socialistiska lägret och hela den internationella kommunistiska rörelsen och arbetarrörelsen och att därför en skoningslös kamp skall föras mot den. Vi för vår del har fört och för fortfarande denna kamp som internationalistiska kommunister men också därför att vi på våra egna ryggar känt och fortsätter att känna den revisionistiska Titogruppens fientliga

verksamhet mot vårt parti och vårt land. Men denna vårt partis ståndpunkt har inte varit och är inte kamrat Chrusjtjov och vissa andra kamrater till behag.

Titogruppen har mycket länge varit en grupp trotskister och avfallingar. Detta har de varit för Albanska arbetets parti åtminstone sedan 1942, dvs. sedan arton år tillbaka.

Redan 1942, då det albanska folkets kamp genomgick ett kraftigt uppsving, gjorde den trotskistiska Belgradgruppen, förklädda till vänner och genom att missbruka vårt förtroende, sitt yttersta för att hindra utvecklingen av vår väpnade kamp. De försökte hålla tillbaka skapandet av kampdugliga albanska stridande partisanförband och när detta visade sig omöjligt, försökte de lägga dem under sin direkta politiska och militära kontroll. De försökte få allt att bli beroende av Belgrad och vårt parti och vår partisanarmé att bli rena underavdelningar till Jugoslaviens kommunistiska parti och Jugoslaviens Nationella befrielsearmé.

Medan vårt parti bevarade sin vänskap med de jugoslaviska partisanerna, motstod det framgångsrikt dessa djävulska planer. Det var vid denna tid som Titogruppen försökte lägga grunden för balkanfederationen under ledning av titoisterna i Belgrad, försökte spänna kommunistpartierna i Balkanländerna för Jugoslaviens kommunistiska partis vagn och ställa balkanfolkens partisanarméer under Titos jugoslaviska stab. I denna avsikt försökte den skapa en balkanstab i samförstånd med britterna och ställa denna, dvs. Balkans arméer, under brittisk-amerikansk ledning. Vårt parti slog framgångsrikt tillbaka dessa djävulska planer. Och när befrielsens fana hissades över Tirana, gav titoist-gänget i Belgrad order till sina agenter i Albanien att misskreditera Albanien kommu-

¹Vid Albanien kommunistiska partis andra centralkommittéplenium i Berat i juni 1944 kokade delegaten från Jugoslaviens kommunistiska partis centralkommitté ihop en komplott i kulisserna mot Albanien kommunistiska parti, med deltagande av de partifientliga elementen Sejfulla Malëshova, Koçi Xoxe och Pandi Kristo. Huvudsyftet med denna konspiration var att störta partiledningen med kamrat Enver Hoxha i spetsen och ersätta den med en ledning som var köpt av jugoslaverna.

nistiska partis seger och organisera en kupp¹ för att störta vår partiledning, den ledning som organiserat partiet, lett det nationella befrielsekriget och fört det albanska folket till seger. Det första kuppförsocket organiserade Tito genom sina hemliga agenter inom vårt parti. Men Albanien kommunistiska parti omintetgjorde denna komplott från Titos sida.

Konspiratörerna i Belgrad lade inte ner sina vapen och tillsammans med sin agent inom vårt parti, förrädaren Koçi Xoxe, fortsatte de i nya former sina stämplingar mot det nya Albanien. Deras avsikt var att förvandla Albanien till Jugoslaviens sjunde republik.

Vid en tid då vårt land hade förötts och låg i ruiner och behövde en fullständig återuppbyggnad, när vårt folk saknade mat och tak över huvudet men hade en hög kampmoral och när vårt folk och vår armé med vapen i hand uppmärksamt höll vakt mot reaktionens komplotter organiserade av de brittisk-amerikanska militära sändebuden som hotade det nya Albanien med ny invasion, när en stor del av den albanska partisanarmén gått över gränsen för att hjälpa de jugoslaviska bröderna, kämpade sida vid sida med dem och tillsammans med dem befriade Montenegro, Bosnien, Herzegovina, Kosova och Metohia och Makedonien, vid denna tid kläckte konspiratörerna i Belgrad planer på att förslava Albanien.

Men vårt parti bjöd hjältemodigt motstånd mot dessa hemliga agenter som utgav sig för att vara kommunister. När Belgradtrotskisterna insåg att de hade förlorat, att vårt parti omintetgjort deras sammansvärjningar, spelade de ut sitt sist kort, som var att försöka invadera Albanien med sin armé, krossa allt motstånd, arrestera ledarna för Albanska arbetets parti och albanska staten och utropa Albanien som Jugoslaviens sjunde republik. Även detta djävulska anslag krossades av vårt parti. Josef Stalins hjälp och ingripande i detta ögonblick blev avgörande för vårt parti och för det albanska folkets frihet.

Det var just vid denna tidpunkt som Informationsbyrån avslöjade Titogruppen.

Informationsbyrån orsakade nederlag för Titogruppernas konspirationer, inte bara i Albanien utan också i andra folkdemokratier. Utklädda till kommunister försökte renegaten och imperialistagenten Tito och hans gäng få folkdemokratier på Balkan och i Centraleuropa att uppge vänskapen och det under kriget ingångna förbundet med Sovjetunionen, förstöra de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i våra länder och förvandla våra stater till reserver för den brittisk-amerikanska imperialismen.

Vem kunde undgå att känna till och i handling se imperialismens och dess hantlangare Titos fientliga anslag? Alla kände till dem, alla fick reda på dem och alla stödde enhälligt Informationsbyråns riktiga beslut. Alla utan undantag skrev under Informationsbyråns resolutioner som enligt vår mening samtliga var och alljämt är riktiga.

De som inte ville se och förstå detta banditgångs handlingar fick ett andra tillfälle att göra det under kontrarevolutionen i Ungern och i de oupphörliga anslagen mot Albanien. Vargen kan byta päls men förblir ändå en varg. Tito och hans gäng kan försöka ta till knep och använda förklädnader, men de förblir förrädare och imperialismens agenter. De är de hjältemodiga jugoslaviska internationalistiska kommunisternas mördare och det kommer de att förbli och så kommer de att handla tills de tillintetgörs.

Albanska arbetets parti betraktar inte de beslut som Informationsbyrån tagit mot Titos renegatgrupp som beslut tagna av kamrat Stalin personligen, utan som beslut tagna av alla partier som ingick i Informationsbyrån. Och inte blott av dessa partier ensamma utan också av de kommunistiska partier och arbetarpartier som inte var med i Informationsbyrån. Eftersom denna fråga angick alla de kommunistiska partierna och arbetarpartierna, angick den också Albanska arbetets parti som, efter att ha mottagit och studerat en kopia av det brev som kamraterna Stalin och Molotov skrev till Jugoslaviens kommunistiska partis centralkommitté, helt godkände både brevet och Informationsbyråns beslut.

Man undrar då varför kamrat Chrusjtjovs och SUKP:s centralkommittés ”attitydförändring” gentemot de jugoslaviska revisionisterna år 1955 inte på vanligt sätt gjordes till föremål för överläggningar med de övriga kommunistiska partierna och arbetarpartierna, utan utarbetades och genomfördes så hastigt och av ett enda parti? Saken angick oss alla. Antingen hade de jugoslaviska revisionisterna gått emot marxismen-leninismen och världens kommunistiska partier och arbetarpartier eller också hade de inte gjort det; antingen hade de fel eller så hade vi och inte bara Stalin haft fel beträffande dem. Det tillkom inte kamrat Chrusjtjov att efter eget gottfinnande avgöra denna fråga och det var otillåtligt att han försökte göra det. Men faktum är att han gjorde det och denna förändrade inställning till de jugoslaviska revisionisterna hänger samman med hans visit i Belgrad. Detta slog ned som en bomb i Albanska arbetets parti, som genast kategoriskt gick emot det. Innan kamrat Chrusjtjov gav sig iväg till Belgrad i maj 1955 sände Albanska arbetets partis centralkommitté ett brev till SUKP:s centralkommitté i vilket det gav uttryck för vårt partis ovilja mot hans Belgradresa. I brevet betonades att den jugoslaviska frågan inte kunde lösas av ett enda parti utan att ett Informationsbyråmöte borde sammankallas, till vilket också Albanska arbetets parti bad att få bli inbjudet. På detta möte borde frågan ha lösts efter en riktig och utförlig diskussion.

Naturligtvis hade vi formellt ingen rätt att besluta om kamrat Chrusjtjov skulle åka till Belgrad eller ej och där prutade vi på kraven, men vi hade rätt i själva saken och tiden har bekräftat att den jugoslaviska frågan inte bort lösas på detta brådstörtade sätt.

Slagordet ”övergripande intressen” myntades. Informationsbyråns andra resolution drogs snabbt tillbaka, ”försoningens epok” gentemot ”de jugoslaviska kamraterna” började. Konspiratörerna, var de än fanns, granskades åter och rehabiliterades. ”De jugoslaviska kamraterna” undkom oskadda, sprätte omkring som påfåglar och basunerade ut utomlands

att deras ”rättvisa sak” hade segrat och att ”brottslingen Stalin” hade hittat på allt som sagts mot dem. En situation skapades i vilken var och en som vägrade följa denna linje stämplades som ”stalinist” som borde röjas ur vägen.

Vårt parti vägrade att följa en så försonlig och opportunistisk kurs. Det stod fast på en riktig marxist-leninistisk ideologisk ståndpunkt, ståndpunkten att bekämpa de jugoslaviska revisionisterna ideologiskt och politiskt. Albanska arbetets parti förblev orubbligt i sin uppfattning att Titogruppen var förrädare, avfallingar, trotskister, omstörtare och USA-imperialismens agenter och att Albanska arbetets parti inte misstagit sig i fråga om dem.

Albanska arbetets parti förblev orubbligt i sin uppfattning att kamrat Stalin inte gjort fel i denna sak, att revisionisterna med sin förrädarlinje hade försökt förslava Albanien och krossa Albanska arbetets parti och att de genom flera internationella komplotter tillsammans med de brittisk-amerikanska imperialisterna hade försökt inveckla Albanien i internationella konflikter.

Å andra sidan var Albanska arbetets parti för upprättande av goda statliga grannförhållanden och handels- och kulturförbindelser med Federativa folkrepubliken Jugoslavien, förutsatt att normerna för fredlig samexistens mellan stater med olika slags regimer iaktogs, ty vad Albanska arbetets parti anbelangar har det titoistiska Jugoslavien inte varit, är inte och kommer aldrig att bli ett socialistiskt land så länge det leds av en hop avfallingar och imperialistagenter.

Inget öppet eller fördolt angrepp kan förmå Albanska arbetets parti att vika från denna korrekta ståndpunkt. Det var fåfängt för SUKP:s centralkommitté att genom kamrat Suslov försöka övertala oss att inte ta upp frågan om Koçi Xoxe i den rapport som framlades på vår tredje kongress i maj 1956, ty det skulle ha inneburit ett förnekande av vår kamp och vår principiella ståndpunkt.

I Albanien högg titoisterna i sten, eller som Tito säger, Albanien blev ”en nagel i ögat” på honom. Och naturligtvis fortsatte den förrädiska Titogruppen sin kamp mot Albanska

arbetets parti och trodde att de avslöjade oss genom att kalla oss ”stalinister”.

Belgradgruppen inskränkte inte sin kamp mot oss till enbart propaganda. De fortsatte sitt spionage, sin omstörtande verksamhet och sina komplotter och sände väpnade band in i vårt land i än större utsträckning än 1948. Allt detta är fakta. Men det tragiska är att medan Albanska arbetets parti å ena sidan försvarade sig mot de jugoslaviska revisionisternas häftiga och upprepade attacker, stod partiets orubbliga, principfasta och marxist-leninistiska ståndpunkt å andra sidan i motsättning till den försonliga ståndpunkt sovjetledarna och vissa andra kommunistiska partier och arbetarpartier intagit mot de jugoslaviska revisionisterna.

Då proklamerades högljutt och skrevs att ”Jugoslavien är ett socialistiskt land och detta är ett faktum”, att ”de jugoslaviska kommunisterna äger stor erfarenhet och stora förtjänster”, att ”de jugoslaviska erfarenheterna förtjänar ett större intresse och ett mer uppmärksam studium”, att ”perioden av dispyter och missförstånd inte orsakats av Jugoslavien” och att ”stor orättvisa har begåtts mot detta land” osv. osv. Detta höjde naturligtvis modet hos Titos klick, som trodde att den vunnit allt, förutom att det fortfarande fanns kvar ”en nagel i ögat” som de tänkte isolera och sedan krossa. Men vårt parti kunde inte isoleras och än mindre krossas, utan tiden visade tvärtom att vårt partis åsikter var riktiga.

Många påtryckningar har utövats mot vårt parti på grund av detta ställningstagande. De albanska ledarna har ansetts ”hetlevrade” och ”envisa”, de har ”överdrivit” angående Jugoslavien och ”orättvist trakasserat” jugoslaverna, etc. Angreppen mot vårt parti i detta hänseende har letts av kamrat Chrusjtjov.

Så långt har jag i korthet nämnt vad de jugoslaviska revisionisterna gjort mot vårt parti och vårt land under och efter kriget och efter 1948, men jag vill dröja lite också vid händelserna före den ungerska kontrarevolutionen, som var ett verk av jugoslaviska agenter. Den förrådiska Belgrad-

gruppen började organisera en kontrarevolution också i Albanien. Om vårt parti gjort misstaget att dansa med i den "försoningsvals" med de jugoslaviska revisionisterna som predikades efter 1955, skulle folkets demokrati i Albanien gått räddningslöst förlorad. Vi albaner skulle inte ha varit med i denna sal utan skulle fortfarande ha kämpat i våra berg.

Fast förenade av stålfasta band förblev vårt parti och folk ytterst vaksamma och upptäckte och avslöjade Titos spioner i vår centralkommitté, vilka arbetade i hemligt samförstånd med jugoslaviska beskickningen i Tirana. Tito meddelade dessa förrädare att de förhastat sig och bort invänta hans order. Dessa spioner och förrädare skrev också till kamrat Chrusjtjov och bad honom ingripa mot Albanska arbetets partis centralkommitté. Detta är dokumenterade fakta. Titos avsikt var att samordna kontrarevolutionen i Albanien med den i Ungern.

Vår tredje kongress var avsedd att hållas efter SUKP:s 20:e kongress. De jugoslaviska agenterna trodde tiden var inne att röja den "halsstarriga och stalinistiska" albanska ledningen ur vägen och organiserade en komplott som upptäcktes och omintetgjordes på partikonferensen i Tirana i april 1956. De sammansvurna fick de stränga straff de förtjänade.

Titos andra farliga agenter i Albanien, Dali Ndreu och Liri Gega, fick order från Tito att fly till Jugoslavien emedan "de var i fara" och därför att verksamheten mot Arbetets parti "måste organiseras från jugoslaviskt territorium". Vårt parti visste allt om Titos verksamhet och om hans hemliga order. Det var klarvaket och grep förrädarna på gränsen, just när de försökte fly. Förrädarna ställdes inför domstol och avrättades. Alla de jugoslaviska agenterna som förberedde kontrarevolutionen i Albanien spårades upp och oskadliggjordes. Till vår förvåning ställde kamrat Chrusjtjov upp till försvar för dessa förrädare och jugoslaviska agenter. Han anklagade oss för att ha skjutit den jugoslaviska agenten förräderskan Liri Gega, som det hette, "när hon var havande, något som inte hänt ens på tsartiden och detta hade gjort ett dåligt intryck på världsoptionen". Detta var lögnerna fabricerade av

jugoslaverna, för vilka kamrat Chrusjtjov hade mer förtroende än för oss. Vi förnekade naturligtvis alla kamrat Chrusjtjovs insinuationer.

Men kamrat Chrusjtjovs felaktiga, principiösa och fientliga inställning till vårt parti och dess ledning slutade inte där. En annan jugoslavisk agent och förrädare mot det Albanska arbetets parti och det albanska folket, Panajot Plaku, flydde till Jugoslavien och gick i jugoslavernas tjänst. Han organiserade de fientliga sändningarna från den radiostation som kallades "Det socialistiska Albanien". Denna förrädare skrev till renegaten Tito och till kamrat Chrusjtjov och bad den senare att använda sin auktoritet för att skaffa undan Albanien ledning med Enver Hoxha i spetsen under förevändning att vi var "antimarxistiska och stalinistiska". Långt från att bli indignerad över brevet från denne förrädare, uttryckte kamrat Chrusjtjov uppfattningen att Panajot Plaku skulle kunna återvända till Albanien med villkoret att vi inte skulle göra honom något och att han i annat fall skulle kunna få politisk asyl i Sovjetunionen. Vi kände det som om Kremles murar rasat över oss, för vi kunde aldrig föreställa oss att SUKP:s centralkommittés förstesekreterare kunde gå så långt som att stödja Titos agenter och förrädare till vårt parti mot vårt parti och vårt folk.

Men vår principfasta opposition mot kamrat Chrusjtjov i Jugoslavien-frågan nådde sin höjdpunkt under de officiella samtalen mellan våra bägge delegationer i april 1957, då han blev så upprörd över att vi principfast fortsatte att avslöja titoistagenterna i Belgrad att han i vredesmod utbrast: "Vi avbryter förhandlingarna. Vi kan inte nå en uppgörelse med er. Ni försöker få in oss på Stalins väg".

Vi kände vämjelse inför en så ovänskaplig inställning från kamrat Chrusjtjovs sida. Han ville avbryta samtalen, vilket skulle betyda en försämring av förhållandet till albanska partiet och staten i fråga om marxismen-leninismens förrädare — Titogruppen. Vi skulle aldrig ha kunnat komma överens i denna sak, men vi som anklagades för att vara hetlevrade förblev lugna, ty vi var övertygade om att det var

vi som hade rätt och inte kamrat Chrusjtjov, att den linje vi följde och inte kamrat Chrusjtjovs linje var den riktiga och att vår linje åter skulle bekräftas av erfarenheterna, såsom den redan många gånger bekräftats.

Enligt vår åsikt, var kontrarevolutionen i Ungern huvudsakligen ett verk av titoisterna. I Tito- och Belgradrenegaterna hade USA-imperialisterna sitt bästa vapen när det gällde att förstöra folkdemokratien i Ungern.

Efter kamrat Chrusjtjovs besök i Belgrad 1955 sades inget mer om Titos omstörtande verksamhet. Kontrarevolutionen i Ungern kom inte oväntat. Den förbereddes, kan man säga, helt öppet. Det skulle vara meningslöst för någon att försöka övertyga oss att denna kontrarevolution förbereddes i största hemlighet. Denna kontrarevolution förbereddes av Titogängets agenter i samarbete med förräddaren Imre Nagy, i samarbete med de ungerska fascisterna, och alla dessa handlade öppet under amerikanarnas ledning.

Titoisterna var ledande och deras planer för Ungern var att detta land skulle lösgöras från vårt socialistiska läger för att förvandlas till ett andra Jugoslavien, allieras med NATO genom förmedling av Jugoslavien, Grekland och Turkiet, få hjälp av USA och tillsammans med Jugoslavien och under imperialisternas ledning fortsätta kampen mot det socialistiska läget.

Kontrarevolutionärerna arbetade öppet i Ungern. Men hur kom det sig att deras verksamhet inte tilldrog sig någon uppmärksamhet? Vi kan inte förstå hur det kunde vara möjligt för Tito och Horthys band att arbeta så fritt i ett folkdemokratiskt broderland som Ungern, där partiet satt vid makten och hade tillgång till den proletära diktaturens vapen och där sovjettrupper var förlagda.

Vi tror att kamrat Chrusjtjovs och de andra sovjetiska kamraternas ståndpunkt i fråga om Ungern inte var så klar, därför att deras starkt felaktiga uppfattningar om Belgradbanditerna hindrade dem att se situationen riktigt.

De sovjetiska kamraterna litade på Imre Nagy, Titos man. Vi säger inte detta utan skäl och goda grunder. Innan kontra-

revolutionen bröt ut, när grytan kokade för fullt i "Petöfi-klubben", reste jag igenom där på väg till Moskva, och under ett samtal med kamrat Suslov sa jag honom vad jag sett i Budapest under vägen. Jag sade också till honom att revisionisten Imre Nagy håller på att sticka upp huvudet och organisera en kontrarevolution på "Petöfi-klubben". Kamrat Suslov avvisade kategoriskt min uppfattning och för att bevisa att Imre Nagy var bra, tog han ur sin skrivbordslåda fram Imre Nagys nyskrivna "självkritik". Jag sade till kamrat Suslov att Imre Nagy likafullt var en förrädare.

Vi undrar och vi ställer den berättigade frågan: Varför gjorde kamrat Chrusjtjov och de sovjetiska kamraterna täta resor till Brioni för att tala med avfällingen Tito om Ungernfrågan? Om de sovjetiska kamraterna hade vetskap om att titoisterna förberedde kontrarevolution i ett land i vårt socialistiska läger, var det då tillåtligt för Sovjetunionens ledare att resa för att tala med en fiende som organiserar komplotter och kontrarevolution i de socialistiska länderna?

Såsom kommunistiskt parti, såsom folkdemokratisk stat, såsom medlem av Warszawapakten och det socialistiska lägeret, måste vi be kamrat Chrusjtjov och de sovjetiska kamraterna berätta varför de höll så många möten med Tito på Brioni 1956, med denne marxism-leninismens förrädare, men inte ett enda möte med våra länder, inte ett enda möte med Warszawapakten medlemmar?

Huruvida man skall intervensera med vapen i Ungern eller ej är enligt vår uppfattning inte en persons sak att avgöra; eftersom vi har upprättat Warszawapakten bör vi fatta gemensamma beslut, ty annars är det meningslöst att tala om ett förbund, en kollektiv anda och samarbete mellan partierna. Den ungerska kontrarevolutionen kostade vårt läger blod, den kostade Ungern och Sovjetunionen blod.

Varför tilläts denna blodsutgjutelse och varför vidtogs inga åtgärder för att förhindra den? Vi är av den uppfattningen att inga inledande åtgärder kunde vidtas så länge som kamrat Chrusjtjov satte sin lit till den ungerska kontrarevolutionens organisator, förrädaren Tito, så länge som de sovjetiska

kamraterna så allvarligt undervärderade de absolut nödvändiga regelbundna mötena med sina vänner och bundsförvanter, så länge som de ansåg sina ensidiga beslut i frågor som angår oss alla såsom de enda riktiga och så länge som de inte tillmätte det kollektiva arbetet och de kollektiva besluten någon som helst betydelse.

Albanska arbetets parti har inte alls denna sak klar för sig, hur saker och ting utvecklades och hur besluten togs. Vid en tidpunkt då titoisterna å ena sidan för diskussioner på Brioni med de sovjetiska kamraterna och å den andra sidan är ivrigt sysselsatta med att organisera kontrarevolutionen i Ungern och Albanien, gör de sovjetiska kamraterna inte minsta ansats att informera vår ledning, inte ens som en ren formalitet mot oss som bundsförvanter, om vad som händer eller vilka åtgärder de ämnar vidta. Detta är dock ingen formalitet. De sovjetiska kamraterna vet alltför väl vad Belgradgänget hade för tankar och avsikter beträffande Albanien. De sovjetiska kamraternas ståndpunkt i denna sak är inte enbart värd att fördömas, den är ofattbar.

Ungern blev en stor läxa för oss, genom det som gjordes och genom det som utspelades på scenen och bakom kulisserna. Vi trodde att den ungerska kontrarevolutionen var mer än nog för att visa förräderiet från Tito och hans gäng. Vi vet att många dokument hålls inlåsta och inte tas fram i ljuset, dokument som avslöjar Titogruppens barbariska verksamhet under händelserna i Ungern. Varför det skall vara så kan vi inte förstå. Vilka intressen döljer sig bakom dessa dokument, som inte läggs fram i ljuset utan förvaras under lås och regel? När det gällde att fördöma Stalin efter hans död togs de mest obetydliga småsaker fram, under det att dokumenten som avslöjar den lömske förrädaren Tito ligger inlåsta i en skrivbordslåda.

Men även efter den ungerska kontrarevolutionen tonades den politiska och ideologiska kampen mot Titos banditgång ned, istället för att skärpas som marxismen-leninismen fordrar, och ledde till försoning, leenden, kontakter, måttfullhet

och nästan kyssar. Tack vare denna opportunistiska hållning kom faktiskt titoisterna ur denna klämma.

Albanska arbetets parti var emot den linje kamrat Chrusjtjov och de andra kamraterna följde beträffande de jugoslaviska revisionisterna. Vårt partis kamp mot revisionisterna fortsatte med än större ursinne. Många vänner och kamrater, speciellt de sovjetiska och bulgariska kamraterna, som var oförmögna att angripa vår riktiga linje, förlöjligade oss, log ironiskt och isolerade våra representanter överallt med sina vänskapliga kontakter med titoisterna.

Vi hade hoppats att även de blinda, för att inte tala om marxisterna, efter titoisternas sjunde kongress, borde fatta med vem de hade att göra och vad de borde göra. Olyckligtvis blev det inte så. Inte lång tid efter titoisternas sjunde kongress tonades avslöjandena av revisionismen ner. De sovjetiska teoretiska publikationerna talade om all möjlig revisionism, till och med om revisionismen i Honolulu, men hade mycket lite att säga om den jugoslaviska revisionismen. Det var, som ordstävet säger ”som att inte se vargen framför näsan, men leta efter fotspåren”. Paroller höjdes: ”Tala inte mer om Tito och hans grupp, det smickrar bara deras fäfånga”, ”tala inte mer om Tito och hans grupp, ty det kan skada det jugoslaviska folket”, ”tala inte om de jugoslaviska avfallingarna, för Tito använder vad vi säger för att mobilisera det jugoslaviska folket mot vårt läger”, etc. Många partier antog dessa paroller, men vårt parti gjorde det inte och vi tror vi handlade rätt.

Det skapades ett sådant läge att vänligt sinnade länders press tog emot artiklar av albanska författare endast under förutsättning att de jugoslaviska revisionisterna inte nämnades. Överallt i Europas folkdemokratiska länder, med undantag för Tjeckoslovakien där de tjeckoslovakiska kamraterna i allmänhet bedömde vår verksamhet rätt,¹ isolerades våra ambassadörer på ett indirekt sätt genom att diplomaterna från de vänligt sinnade länderna föredrog att

¹Så skedde endast i början.

samtala med de titoistiska diplomaterna, medan de avskydde våra diplomater och inte bevärdigade dem med en blick.

Det gick så långt att kamrat Chrusjtjov gjorde sin resa till Albanien i maj 1959, i spetsen för en sovjetisk parti- och regeringsdelegation, beroende av den jugoslaviska frågan. Det första kamrat Chrusjtjov gjorde vid samtalens början i Tirana var att informera alla närvarande att han inte skulle uttala sig mot de jugoslaviska revisionisterna. Det kunde ingen tvinga honom till, men ett uttalande av detta slag var avsett att helt öppet visa att han inte var överens med Albanska arbetets parti i denna fråga.

Vi respekterade gästens önsknings under hela hans uppehåll i Albanien, utan att bry oss om det faktum att titoisternas press triumferade och inte försummade att skriva om hur Chrusjtjov hade täppt till munnen på albanerna. Detta överensstämde faktiskt med verkligheten, men kamrat Chrusjtjov lyckades långt ifrån övertyga oss i denna fråga, vilket titoisterna klart blev varse, då Albanska arbetets parti efter vår gästs avfärd inte längre kände sig bundet av de villkor som gästen pålagt oss och fortsatte sin egen riktiga marxist-leninistiska väg.

I sitt samtal med Vukmanovic-Tempo har kamrat Chrusjtjov bland annat jämfört vår ståndpunkt, åtminstone vad tonen beträffar, med jugoslavernas och sagt att han inte tyckte om albanernas. Vi anser att kamrat Chrusjtjovs uttalande till Vukmanovic-Tempo,¹ till denne fiende till marxismen-leninismen, det socialistiska lägret och Albanien, är felaktigt och bör fördömas. Vi anser att var och en bör behandlas efter förtjänst och vi för vår del är inte överens med kamrat Chrusjtjovs försonliga ton mot revisionisterna, ty vårt folk säger att man bör tala i hård ton till fienden och reservera de lina orden för den man älskar.

En del kamrater har den felaktiga åsikten att vi intar denna attityd mot titoisterna bara för att vi, som de säger,

¹En av de jugoslaviska revisionistiska ledarna, som redan år 1943 riktade lögnaktiga beskyllningar mot Albaniens kommunistiska partis (idag Albanska arbetets parti) centralkommitté.

vill vara banerförare i kampen mot revisionismen eller för att vi ser på detta problem ur en trång synvinkel, ur en rent nationell synvinkel. Därför, säger de, har vi slagit in på en om inte helt "chauvinistisk kurs" så åtminstone på den "trångsynta nationalismens" kurs. Albanska arbetets parti har alltid sett på frågan om den jugoslaviska revisionismen genom marxismen-leninismens prisma, det har alltid betraktat den och bekämpat den såsom huvudfaran för den internationella kommunistiska rörelsen, såsom en fara för det socialistiska lägrets enighet.

Men även om vi är internationalister så är vi samtidigt kommunister från ett särskilt land, från Albanien. Vi albanska kommunister skulle inte kallas kommunister om vi underlät att fast och målmedvetet försvara vårt heliga lands frihet mot komplotterna och de lömska attackerna från den revisionistiska Titogruppen som har som mål att invadera Albanien, en sak som redan alla känner till. Skulle vi albanska kommunister på något sätt kunna tillåta att Albanien blir ett byte för Tito, USA-imperialisterna, grekerna eller italienarna? Nej, aldrig!

Andra ger oss rådet att inte tala mot jugoslaverna och frågar: "Varför är ni rädda? Ni försvaras ju av Sovjetunionen". Vi har sagt till dessa kamrater, och säger dem det än en gång, att vi inte är rädda vare sig för de jugoslaviska trotskisterna eller någon annan. Vi har sagt och säger det igen, att vi som marxist-leninister inte för ett ögonblick bör dra in på kampen mot revisionismen och imperialismen förrän vi tillintetgjort dem. Ty om Sovjetunionen skall försvara dig, måste du först försvara dig själv.

Jugoslaverna anklagar oss för att "vara chauvinister, för att blanda oss i deras inre angelägenheter och för att kräva en revidering av de albansk-jugoslaviska gränserna". En del av våra vänner anser och antyder att vi albanska kommunister är ute på sådana vatten. Vi säger till dem av våra vänner som tror så, att de grovt har misstagit sig. Vi är inte chauvinister, vi har inte heller begärt och begär inte några gränsjusteringar. Men vi begär och kommer ständigt att

begära av titoisterna, och för detta kommer vi att avslöja dem i grunden, att de slutar begå folkmord på den albanska befolkningen i Kosova och Metohia, att de inställer den vita terrorn mot Kosovas albaner och att de slutar fördriva albaner från deras födelsebygd och deportera dem i massor till Turkiet. Vi begär att den albanska minoriteten tillerkännes de rättigheter den garanteras i Federativa folkrepubliken Jugoslaviens författning. Är detta chauvinistiskt eller är det marxistiskt?

Detta är vår inställning i dessa frågor. Men om titoisterna å ena sidan talar om fredlig samexistens, fred och goda grannförhållanden och å andra sidan organiserar komplotter, en armé av legosoldater och fascister i Jugoslavien i syfte att angripa våra gränser och tillsammans med de grekiska monarcofascisterna stycka det socialistiska Albanien, då kan ni vara övertygade om att inte endast albanerna i det nya Albanien, utan också de en miljon albaner som lever i träl-dom hos Tito, kommer att resa sig med vapen i hand för att hejda brottslingarnas hand. Detta är marxistiskt och detta är vad som kommer att göras, om något händer. Albanska arbetets parti tillåter ingen att driva sitt politiska spel med de albanska folkets rättigheter som insats.

Vi blandar oss inte i andras inre angelägenheter, men när det som följd av nedtonad kamp mot den jugoslaviska revisionismen går så långt att det i ett vänskapligt land som Bulgarien publiceras en karta över Balkan på vilken Albanien inlemmats i det Federala Jugoslavien, då kan vi inte vara tysta. Det har sagts oss att detta beror på ett tekniskt fel av en tjänsteman, men varför hade det aldrig hänt tidigare?

Men detta är inte ett isolerat fall. Vid ett möte i Sremska Mitrovitsa angrep som vanligt banditen Rankovic Albanien, som han kallade "ett helvete där taggtråd och gränsvakternas stövlar härskar oinskränkt", och sade att de italienska nyfascisternas demokrati var mer avancerad än vår.

Rankovics ord skulle inte betytt något för oss, om inte de sovjetiska och bulgariska ambassadörerna i Belgrad, som var med på mötet, i all fridfullhet lyssnat till dessa ord utan

minsta protest. Vi protesterade mot detta på ett kamratligt sätt hos SUKP:s och Bulgariska kommunistpartiets centralkommittéer.

I sitt svarsbrev till Albanska arbetets partis centralkommitté dristade kamrat Zjivkov sig att avvisa vår protest och kallade banditen Rankovics tal positivt. Vi kunde aldrig föreställa oss att förstesekreteraren i Bulgariens kommunistiska partis centralkommitté skulle kunna beskriva ett tal av en bandit som Rankovic som positivt, Rankovic som förolämpar det socialistiska Albanien så grovt och liknar det vid helvetet. Vi inte bara tillbakavisar med förakt denna otillåtliga förolämpning från förstesekreteraren i Bulgariens kommunistiska partis CK, vi är också bergsäkra på att Bulgariens kommunistiska parti och det hjältemodiga bulgariska folket skulle bli ytterst uppbragta om de fick höra talas om detta. Det kommer inte att gå alltför väl med saker och ting om vi tillåter oss så grova misstag mot varandra.

Vi kan aldrig, aldrig vara överens med kamrat Chrusjtjov, och vi protesterade hos honom då, beträffande de samtal han hade med Sophocles Venizelos om den grekiska minoriteten i Albanien. Kamrat Chrusjtjov är väl medveten om att Albanien gränser är okränkbara och heliga och att var och en som rör vid dem är en angripare. Det albanska folket kommer att kämpa till sista blodsdroppen om någon rör vid dess gränser. Kamrat Chrusjtjov tog allvarligt miste, när han sade till Venizelos att han sett greker och albaner arbeta tillsammans som bröder i Korça. I Korça finns det ingen som helst grekisk minoritet, men i århundraden har grekerna kastat lystna blickar mot Korça-distriktet och hela Albanien. Det finns en mycket liten grekisk minoritet i Gjirokastra. Kamrat Chrusjtjov vet att de åtnjuter alla rättigheter, använder sitt eget språk och har sina egna skolor, vid sidan om alla de rättigheter som de andra albanska medborgarna har.

Anspråken från grekerna, bland dem Sophocles Venizelos, sonen till Eleftherios Venizelos som mördade albaner och stack hela distrikt i södra Albanien i brand, den mest ursinnige grekiske chauvinisten och skaparen av idén om ett

Storgrekland som syftade till att dela Albanien och införliva det under parollen autonomi, dessa grekernas anspråk är väl kända. Kamrat Chrusjtjov är väl medveten om Albanska arbetets partis, den albanska regeringens och det albanska folkets inställning i denna fråga. Då är det för oss oacceptabelt och förkastligt att han underlät att ge Sophocles Venizelos det svar denne förtjänar, att han tillät sig att tända förhoppningar och illusioner hos en brittisk agent och chauvinist och erbjöd sig att förmedla hans önskningar till de albanska kamraterna.

Kamrat Chrusjtjov, vi har gett vårt svar till Sophocles Venizelos, och vi tror att du fått reda på detta genom pressen. Vi har inget emot att du politiserar med Sophocles Venizelos, men låt bli att politisera om våra gränser och våra rättigheter, ty vi har inte tillåtit och kommer inte heller att tillåta något sådant. Och det är inte som nationalist utan som internationalister vi handlar.

Några kanske anser de saker jag säger här opassande och som uttalanden under detta mötes nivå. Det skulle inte ha varit svårt för mig att sätta samman ett tal i en föregivet teoretisk ton, att tala i generaliseringar och citat, att avge en rapport i allmänna ordalag för att därigenom kunna behaga er och försitta mitt tillfälle. Men Albanska arbetets parti tycker inte att detta är rätta tillfället att agera så. En del kan uppfatta vad jag sagt som angrepp, men det är kritik som har följt sin riktiga gång och som framförts tidigare, då och där det varit nödvändigt och enligt de leninistiska normerna. Men då man ser att det ena felet följer på det andra vore det ett misstag att tåga, eftersom ståndpunkter, handlingar och praktik bekräftar, berikar och skapar teori.

Det gick snabbt till när Bukarestkonferensen organiserades och när KKP fördömdes för "dogmatism"! Men varför har en konferens för att fördöma revisionismen inte organiserats lika snabbt?

Har revisionismen blivit fullständigt avslöjad, som de sovjetiska kamraterna gör gällande? Nej, på intet sätt! Revisionismen har varit och fortsätter att vara huvudfaran. Den jugo-

slaviska revisionismen har inte likviderats och det sätt vi behandlar den på, lämnar den fältet fritt för alla slags aktioner.

Kan det sägas att det inte finns några störande yttringar av den moderna revisionismen i andra partier? Var och en som svarar ”ja”, blundar för denna fara, och en vacker dag kommer vi att vakna och finna att oväntade saker hänt oss. Vi är marxister och bör analysera vårt arbete just som Lenin gjorde och lärt oss att göra. Han var inte rädd för misstag, han såg dem i ögonen och rättade till dem. Detta är det sätt på vilket bolsjevikpartiet härdades och det är det sätt på vilket våra partier har härdats.

Men vad händer bland våra partier? Vad håller på att hända i vårt läger efter den 20:e kongressen? Kamrat Suslov må känna sig optimistisk, och han uttryckte en sådan känsla vid kommittémötet i oktober då han förebrådde chefsdelegaten från Albanska arbetets parti, Hysni Kapo, för att ha en pessimistisk syn på händelserna. Vi albanska kommunister har inte varit pessimistiska ens i de svartaste ögonblicken i vårt partis och vårt folks historia och vi kommer aldrig att bli det. Vi kommer däremot alltid att vara realister.

Mycket har sagts om vår enighet. Denna är helt nödvändig och vi bör kämpa för att stärka och härda den. Men faktum är att vi i många viktiga principfrågor inte har någon enighet.

Albanska arbetets parti är av den uppfattningen att dessa saker bör tas upp igen och granskas i ljuset av en marxist-leninistisk analys och att felen bör rättas till. Låt oss ta frågan om kritiken av Stalin och hans verk. Vårt parti är i egenskap av marxist-leninistiskt parti helt medvetet om att personkulten är en främmande och farlig företeelse för våra partier och för den kommunistiska rörelsen själv. Marxistiska partier bör inte endast förhindra en utveckling av personkulten, som hämmar massornas aktivitet, förnekar deras roll och inte överensstämmer med partilivets utveckling och de lagar som styr den. De bör också kämpa av alla krafter för att slita upp den med rötterna när den börjar dyka upp

eller redan dykt upp i ett särskilt land. Ur denna synpunkt är vi helt överens att personkulten av Stalin bör kritiseras som en farlig företeelse i partiets liv. Men enligt vår mening, ställde inte 20:e kongressen, och speciellt inte kamrat Chrusjtjovs hemliga rapport, frågan om kamrat Stalin riktigt, på ett objektivt marxist-leninistiskt sätt.

Stalin blev hårt och orättvist fördömd i denna fråga av kamrat Chrusjtjov och 20:e kongressen. Kamrat Stalin och hans verk tillhör inte endast SUKP, Sovjetunionen och sovjetfolken, utan oss alla. Precis som kamrat Chrusjtjov sade i Bukarest att meningsmotsättningarna inte går mellan SUKP och KKP utan mellan KKP och den internationella kommunismen, precis som det behagar honom att säga att 20:e och 21:a kongressernas beslut antogs av alla världens kommunistiska partier och arbetarpartier, på samma sätt borde han också vara storsint och konsekvent då det gäller bedömningen av Stalins verk så att de kommunistiska partierna och arbetarpartierna i världen skulle kunna ansluta sig till den med rent samvete.

Det kan inte finnas två olika måttstockar eller två vikt-mått för denna fråga. Varför fördömdes då kamrat Stalin på 20:e kongressen utan föregående rådplägning med de andra kommunistiska partierna och arbetarpartierna i världen? Varför uttalades denna "bannlysning" mot Stalin helt överraskande för världens kommunistiska partier och arbetarpartier och varför fick många broderpartier reda på den först när imperialistpressen vitt och brett publicerade kamrat Chrusjtjovs hemliga rapport?

Fördömandet av kamrat Stalin påtvingades den kommunistiska och progressiva världen av kamrat Chrusjtjov. Vad kunde våra partier göra under dessa omständigheter, när de helt oväntat, med användande av Sovjetunionens stora auktoritet, påtvingades en sak som denna i dess helhet?

Albanska arbetets parti befann sig i ett stort dilemma. Det var inte övertygat och kommer aldrig att bli övertygat i fråga om att fördöma kamrat Stalin på det sätt och i de former som kamrat Chrusjtjov använde. Även om vårt parti i det

stora hela anslöt sig till 20:e kongressens formuleringar i denna fråga, höll det sig inte till de begränsningar kongressen satte. Inte heller gav det efter inför utpressningen och skräm-seltaktiken från utlandet.

Albanska arbetets parti intog en realistisk hållning till frågan om Stalin. Det förhöll sig rättvist och tacksamt till denne ärorike marxist, vilken ingen bland oss var "modig nog" att stiga fram och kritisera i hans livstid, men som det gick bra att kasta en massa smuts på när han var död. På detta sätt har det skapats en ohållbar situation, i vilken J. V. Stalins ledande roll förnekas i en hel ärorik epok i Sovjetunionens historia, när den första socialistiska staten i världen blev till, när Sovjetunionen växte sig stark och en efter en krossade de imperialistiska sammansvärjningarna, krossade trotskisterna, bucharinisterna och kulakerna som klass, när uppbygget av den tunga industrin och kollektiviseringen segrade, när Sovjetunionen kort sagt blev en kolossal makt som lyckades bygga socialismen, när Sovjetunionen utkämpade andra världskriget med legendariskt hjältemod och besegrade fascismen, när ett mäktigt socialistiskt läger bildades osv. osv.

Albanska arbetets parti anser inte att det kan vara riktigt, normalt eller marxistiskt att sudda ut Stalins namn och stora verk från hela denna epok, på det sätt som görs nu. Vi bör alla försvara Stalins goda och odödliga verk. Den som inte gör det är en opportunist och en kruka.

Som person och som ledare för det bolsjevikiska kommunistpartiet efter Lenins död var kamrat Stalin den mest framstående ledaren för den internationella kommunismen, samtidigt som han på ett mycket positivt sätt och med stor auktoritet, hjälpte till att befästa och underlätta kommunismens segrar överallt i världen. Alla kamrat Stalins teoretiska arbeten är lysande bevis på hans trohet gentemot sin geniale lärare, den store Lenin, och leninismen.

Stalin kämpade för arbetarklassens och det arbetande folkets rättigheter i hela världen, han kämpade in i det sista med stor fasthet för folkens frihet i våra folkdemokratier.

Redan när man ser saken ur denna synvinkel, tillhör Stalin

hela den kommunistiska världen och inte enbart de sovjetiska kommunisterna. Han tillhör all världens arbetare och inte endast de sovjetiska arbetarna.

Om kamrat Chrusjtjov och de sovjetiska kamraterna hade sett frågan i denna anda skulle de grova misstag som gjordes ha undvikits. Men de betraktade frågan om Stalin mycket ytligt och bara ur Sovjetunionens interna synpunkt. Men även ur denna synvinkel såg de, enligt Albanska arbetets partis mening, frågan ensidigt. De såg bara hans misstag och sköt nästan helt åt sidan hans stora verksamhet, hans stora bidrag till Sovjetunionens stärkande, till att härda SUKP, bygga upp Sovjetunionens ekonomi, dess industri och dess kolchozjordbruk, och hur han ledde sovjetfolket till dess stora seger över den tyska fascismen.

Begick Stalin misstag? Under en så lång period fylld av heroism, prövningar, kamp, segrar är det oundvikligt, inte bara för Josef Stalin personligen utan också för ledningen som kollektiv, att göra misstag. Var finns det parti och den ledare som kan göra anspråk på att inte ha gjort fel i sitt arbete? När Sovjetunionens nuvarande ledning kritiserar, råder kamraterna i sovjetledningen oss att se framåt och strunta i den snö som föll i fjol, de säger åt oss att undvika polemik. Men när det gällde Stalin brydde de sig inte om att se framåt, utan gjorde helt om och såg rakt bakåt i syfte att spåra upp endast de svaga punkterna i Stalins verk.

Personkulten av Stalin bör naturligtvis övervinnas. Men kan det sägas, så som hävdats, att Stalin själv var den som drev fram denna personkult? Personkulten bör utan vidare avskaffas, men var det nödvändigt och var det rättvist att gå så långt att man pekade finger mot var och en som nämnde Stalins namn eller att se snett på var och en som använde ett citat av Stalin? Vissa personer gick med stor hast och nit in för att spränga Stalinstatyer och ändrade namn på städer som uppkallats efter honom. I Bukarest sade kamrat Chrusjtjov till de kinesiska kamraterna: ”Ni satsar på en död häst. Ni kan komma och hämta hans ben om ni vill.” Det var Stalin han menade. Behöver mer sägas om detta?

Albanska arbetets parti förklarar högtidligt att det är motståndare till dessa handlingar och dessa bedömningar av J. V. Stalins verk och person.

Sovjetiska kamrater, varför togs dessa frågor upp på detta sätt och i en sådan förvriden form, när möjligheter fanns att behandla både Stalins och ledningens misstag på ett riktigt sätt och rätta till dem, utan att man hade behövt ge världens kommunister denna chock rakt in i deras hjärtan vilken förhindrades att bryta fram enbart på grund av deras disciplin och Sovjetunionens auktoritet?

Kamrat Mikojan har sagt att vi inte vågade kritisera kamrat Stalin när han levde, ty då skulle vi förlorat våra huvuden. Vi är säkra på att inte kamrat Chrusjtjov kommer att hugga huvudena av oss om vi ger honom en rättvis kritik.

Efter 20:e kongressen ägde de välbekanta händelserna i Polen rum, den ungerska kontrarevolutionen bröt ut, sovjet-systemet började angripas, störningar uppträdde i många av världens kommunistiska partier och arbetarpartier och slutligen har vi det som nu pågår.

Vi ställer frågan: Varför inträffade dessa händelser i den internationella kommunistiska rörelsen, inom vårt läger, efter 20:e kongressen? Eller sker dessa saker därför att Albanska arbetets partis ledning är sekteristisk, dogmatisk och pessimistisk?

En sak som denna borde oroa oss alldeles särskilt mycket och vi borde leta efter orsaken till denna sjukdom och bota den. Men ett är säkert, denna sjukdom kan inte botas genom att man klappar renegaten Tito på axeln eller infogar i Uttalandet att den moderna revisionismen fullständigt be-segrats, såsom de sovjetiska kamraterna påstår.

Leninismens auktoritet har varit och är avgörande. Den bör upprätthållas på ett sådant sätt att felaktiga åsikter överallt radikalt rensas bort. Det finns ingen annan utväg för oss kommunister. Om det finns saker som måste och bör sägas rent ut, precis som de är, bör detta göras nu på denna konferens, innan det är för sent. Kommunisterna bör enligt vår mening gå till sängs med ett gott samvete. De bör sträva

efter att befästa sin enighet utan att göra förbehåll, favorisera eller hysa agg. En kommunist säger öppet vad han har på hjärtat och då kommer sakerna att bedömas riktigt.

Det kan finnas en del som kanske inte gillar vad vårt lilla parti säger. Vårt lilla parti kan isoleras, vårt land kanske utsätts för ekonomiska påtryckningar för att det skall bevisas för vårt lilla folk att dess ledning är usel. Vårt parti kanske angrips och det angrips faktiskt. Michail Suslov jämför Albanska arbetets parti med de borgerliga partierna och jämför dess ledare med Kerenskij. Men detta skrämmer oss inte. Vi har lärt oss en del. Rankovic har inte sagt sämre saker om Albanska arbetets parti, Tito har kallats oss Goebels; vi förblir icke desto mindre leninister och de trotskister, förrädare och springpojkar och agenter åt imperialismen.

Jag vill understryka att Albanska arbetets parti och det albanska folket i praktiken har visat hur mycket de älskar, hur mycket de respekterar Sovjetunionen och SUKP. När Albanska arbetets parti kritiserar vissa sovjetledares felaktiga handlingar betyder det inte att vår syn och vår inställning ändrats. Vi albaner tar, såsom marxister, mod till oss att kritisera dessa kamrater. Med vår marxistiska stränghet talar vi till dem på ett kamratligt sätt, vi öppnar våra hjärtan och säger dem rättframt vad vi tänker. Hycklare har vi aldrig varit och kommer heller aldrig att bli.

SUKP kommer att bevara sin vänskap till oss oavsett de fel vi kanske begår och den stränghet vi visar. En sak kommer SUKP och de andra kommunistiska partierna och arbetarpartierna i världen i vilket fall som helst inte att kunna anklaga oss för: brist på uppriktighet, att vi pratar bakom ryggen på folk eller att vi svär hundra fanor i trohet.

Avslutningsvis skulle jag vilja säga några ord med anledning av utkastet till uttalande, som redaktionskommittén lagt fram. Vår delegation har tagit del av utkastet och uppmärksamst studerat det. Det nya utkastet innehåller många ändringar av det första, som framlades av den sovjetiska delegationen och låg till grund för redaktionskommitténs arbete. Genom ändringarna har det nya utkastet avsevärt för-

bättrats. Många viktiga uppfattningar har understrukits, en hel del teser har formulerats på ett riktigare sätt och de allra flesta antydningarna mot KKP har strukits.

På redaktionskommitténs möte kom vår partidelegation med många förslag, av vilka en del antogs. Trots att vår delegation inte var överens om att vissa viktiga principalsaker skulle stå kvar som de står i utkastet till dokument, gick den med på att dokumentet skulle framläggas på detta möte. Delegationen förbehöll sig dock rätten att än en gång ge sin syn på alla de frågor där den inte varit överens. Framför allt anser vi att de fem frågor om vilka ännu inte samstämmighet nåtts bör lösas så att vi skall kunna åstadkomma ett dokument som har allas enhälliga gillande.

Vi anser att det är nödvändigt att Lenins tanke som nyligen uttrycktes av kamrat Maurice Thorez, och av kamrat Suslov i hans tal på redaktionskommitténs möte, görs helt klar i uttalandet, nämligen den att en absolut garanti mot krig kan finnas först då socialismen har segrat i hela världen, eller i åtminstone en rad av de större imperialistiska länderna. Samtidigt bör det stycke som handlar om fraktions- och gruppverksamhet inom den internationella kommunistiska rörelsen strykas, eftersom den, som vi även framhöll på redaktionskommitténs möte, inte främjar enigheten utan tvärtom undergräver den. Vi är också för att man stryker de ord som handlar om att övervinna de farliga följderna av personkulten, eller att man i annat fall tillägger orden "som förekom i ett antal partier", något som bättre överensstämmer med verkligheten.

Jag vill inte ta detta mötes tid i anspråk med dessa frågor och andra synpunkter vi har på utkastet till uttalande. Vår delegation kommer att göra sina konkreta anmärkningar när utkastet till uttalande ställs till diskussion.

Det kommer att vara bra och välgörande om vi på denna konferens visar modet att se våra misstag i ögonen och behandla skadorna var de än finns, ty det är risk för att de förvärras och blir farliga. Vi tar det inte som en förolämpning när kamrater kritiserar oss rättvist och på grundval av

fakta, men vi kommer aldrig, aldrig att acceptera att de utan några fakta kallar oss ”dogmatiker”, ”sektarister” och ”trångsynta nationalisterna”, bara därför att vi ståndaktigt för kamp mot den moderna revisionismen, speciellt mot den jugoslaviska revisionismen. Om någon anser vår kamp mot revisionismen dogmatisk eller sektaristisk, vill vi uppmana honom: ”Ta av dig dina revisionistiska glasögon, så ser du klarare.”

Albanska arbetets parti tror att denna konferens kommer att bli historisk, ty det kommer att bli en konferens i den leninistiska konferenstraditionen, en konferens sådan som dem bolsjevikpartiet organiserade i syfte att avslöja de förvrängda uppfattningarna och rycka upp dem med rötterna, i syfte att stärka och stålsätta enigheten i vår internationella kommunistiska rörelse och arbetarrörelse på marxism-leninismens grund. Vårt arbetets parti kommer att målmedvetet fortsätta att stärka vår enighet, våra brodersband, våra kommunistiska partiers och arbetarpartiers gemensamma verksamhet, ty detta kommer att garantera segern för fredens och socialismens sak...

**Publicerat för första gången i
”AAP:s viktigaste dokument”,
band 3, 1970, s. 414.**

Publicerat enligt band 19.